

DE OORLOG, 11 december 1914
 [ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27905]
 [Vrijdag 11 December 1914]

Inhoudsopgave 11 december 1914

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27905]	1
DE OORLOG	2
Op het Westelijk oorlogstooneel.	2
Officieele Deutsche berichten.	2
In België en Frankrijk.	3
Een kasteel geplunderd.	3
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	3
Officieele Deutsche berichten.	3
Oostenrijksch legerbericht.	3
Hoe de Russische omsingeling mislukte.	3
Het Russische veldtochtsplan.	5
Op het Zuidelijk oorlogstooneel.	5
De Oostenrijkers in Servië.	5
Op Zee.	5
De zeeslag bij de Falkland-eilanden.	5
BELGIË.	6
De Belgische mijnindustrie.	6
Uit Belg. Limburg.	6
Verschillende berichten.	6
Belgische geneesheeren in Duitschland.	7
FRANKRIJK.	7
Bernard Citroen. †	7
ZWITSERLAND.	7
Een Engelsch voorstel?	7
DUITSCHLAND.	8
De Deutsche keizer.	8
OOSTENRIJK.	8
Prijzengerecht.	8
Aartshertog Friedrich.	8
RUSLAND.	8
De politieke toestand.	8
Het ontslag van generaal Rennenkampf.	8
ITALIË.	9
De Italiaansche neutraliteit.	9
TURKIJE.	9
Op de Russisch-Turksche grens.	9
In Tweestroomerland.	9
EGYPTE.	9
Egypte een sultanaat?	9
MAROKKO.	9
De toestand in Marokko.	9
Nederland en de oorlog.	10
Vluchtoorden en Belgische dorpen.	10
Tegenspraak.	11
Verkeer met België.	11
Vluchtkamp te Ede.	11
Voorziening levensbehoeften in Belgische grensgemeenten.	11
Nationaal Steuncomité.	11
BEURS EN NIJVERHEID.	11
De Parijsche Beurs.	11
Uit Luxemburg.	11
Uit de Deutsche Industrie.	12
Handel van Rusland met Noord-Amerika.	12
Uit de Vereenigde Staten.	12
Uit de Petroleumindustrie.	13
Naturalisatie van M. H. Hendrikx wed. L. J. Nelissen, en 15 anderen.	13
[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27905]	13
DE OORLOG	13
De algemeene toestand.	13
Op het Westelijk oorlogstooneel.	15

Fransch communiqué.	15
De strijd om Armentières.	15
Britten en Franschen.	15
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	16
Russisch legerbericht.	16
Lodz door de bevolking verlaten.	16
Een eerste militaire aviatrice.	16
Op het Zuidelijk oorlogstooneel.	16
In Servië.	16
Op Zee.	16
Duitsche onderzeeërs.	16
De zeeslag bij de Falkland-eilanden.	17
De "Luxor".	18
De verliezen van Engeland en Duitschland.	18
ENGELAND.	19
Oorlogs-allerlei.	19
De verdediging van Egypte.	20
FRANKRIJK.	20
Drijvende dorpen.	20
OOSTENRIJK-HONGARIJE.	20
Dum-dum-kogels.	20
Vredesvoorstellen?	20
ITALIË.	20
Geen wapenstilstand op Kerstmis.	20
TURKIJE.	21
Tegen de Franschen.	21
Turksch legerbericht.	21
De beschadiging van de "Goeben".	21
RUSLAND.	21
Grootvorst Nikolaas Nikolajewitsj.	21
ZWITSERLAND.	22
Geïnterneerdenkamp in Duitschland en Frankrijk.	22
ZUID-AFRIKA.	22
Generaal Beyers †	22
EGYPTE.	22
Gewondenvervoer te water.	22
VEREENIGDE STATEN.	23
Neutraliteit.	23
Het Amerikaansche leger.	23
BINNENLAND.	23
Het interneeringskamp te Zeist.	23
Nederland en de Oorlog.	24
Verkeer met Duitschland.	24
Bivakmutsen voor soldaten.	24
Een waarschuwing.	25
Smokkelen.	25
Een spion?	25

5

EDITIE VAN 2 UUR. OCHTENBLAD. Eerste Blad. Dit nummer bestaat uit twee bladen.

DE OORLOG

10 **Hoe de Russische omsingeling mislukte. — De zeeslag bij de Falklandeilanden. — De
Duitsche keizer. — Fürst Bülow over de neutraliteit van Italië. — Egypte een
Sultanaat?**

Op het Westelijk oorlogstooneel.

Officieele Deutsche berichten.

15 BERLIJN, 10 Dec. (W. B.) Officieel wordt uit het groote hoofdkwartier gemeld: In de
streek van Souain bepaalden de Franschen zich gisteren tot heftig artillerievuur. Een
hernieuwde aanval, aan den oostelijken rand van het Argonnenwoud, door de Franschen
ondernomen in Vaugrois en Boureuilles kwam niet vooruit, doch werd gekeerd door het
vuur onzer artillerie. De vijand leed klaarblijkelijk groote verliezen.

20 Drie vijandelijke vliegers wierpen gisteren op de "open, niet in het operatiegebied
liggende stad" Freiburg in Baden tien bommen: schade werd niet aangericht.
Dit wordt slechts gemeld, om het feit vast testellen, dat opnieuw, zooals meermalen
in dezen oorlog in een "open, niet in het operatiegebied liggende stad" door den

25 vijand bommen werden geworpen.

In België en Frankrijk.

PARIJS, 10 Dec. (Reuter.) (Communiqué.) De dag van gisteren is kalm voorbijgegaan in België en in de buurt van Atrecht.

De Franschen zijn eenige honderden meters vooruitgegaan in de streek van Quesnoy.

30 De Franschen maken nog voortdurend vorderingen in Argonne en hebben daar nog eenige loopgraven genomen.

Zij hebben zes tegenaanvallen afgeslagen. Het terrein, door de Franschen genomen, wordt overal versterkt.

35 **Een kasteel geplunderd.**

De "Daily Telegr." heeft van een Amerikaan, die in Frankrijk woont - wiens naam echter niet wordt vermeld - een uitvoerig relaas ontvangen over verwoestingen door Duitse soldaten in zijn kasteel in de buurt van Meaux aangericht. Het kasteel heet Chateau au Fond des Forêts en is gelegen te Rosoy-en-Multien in het departement der Oise.

40 De Amerikaan verklaart, dat de Duitschers op 3 September het kasteel hadden bezet en dat ze er tot op 9 September bleven, toen ze werden teruggedreven door de bondgenooten. De toestand in het kasteel en in het park na het vertrek der Duitschers was niet te beschrijven. Kasten, schrijftafels, vitrines waren geopend met de bajonet of zwaar gereedschap. De inhoud was vernield of geroofd. Alle kostbare kunstwerken waren verdwenen, evenals het zilverwerk en het beddegoed uit de negentien slaapvertrekken in het kasteel.

In de wijnkelders bleven alleen leege of gebroken flesschen achter - kortom het kasteel was volkomen volkomen geplunderd.

50 Uit het verhaal blijkt niet of de Amerikaansche eigenaar na het vertrek der Duitschers zelf den toestand heeft geconstateerd.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.

Officieele Duitse berichten.

55 BERLIJN, 10 Dec. (W. B.) Officieel wordt uit het Duitse hoofdkwartier gemeld:

Ten oosten van de Masurische meren had een artilleriegevecht plaats.

In Noord-Polen werd, op den rechter Weichseloever, door een daar opereerende Duitse colonne, de stad Przdenyse in storm genomen. Daarbij werden 600 gevangenen en eenige mitrailleurs genomen.

60 Op den linkeroever der Weichsel wordt de aanval voortgezet.

In Zuid-Polen werden de Russische aanvallen afgeslagen.

Oostenrijksch legerbericht.

65 WEENEN, 10 Dec. (W. B.) (Officieel.) De dag van gisteren is aan ons front in Polen kalm verlopen. Een enkel nachtelijke aanval der Russen in de streek ten zuidwesten van Novo Radomsk werd afgeslagen.

In West-Galicië hebben beide tegenstanders een aanzienlijke strijdmacht in het veld gebracht. Tot dusverre zijn hier meer dan 10.000 Russen gevangen genomen. De slag duurt heden nog voort.

70 Onze operaties in de Karpathen hebben reeds geleid tot herovering van groote gedeelten van ons eigen gebied.

Hoe de Russische omsingeling mislukte.

Aan een veldpostbrief in den "Berl. Lokal-Anzeiger" is het volgende ontleend:

75 "Het Russische leger bij Lodz, waarbij zich ook de grootvorst Nicolaas Nicolajewitsj bevond, was door ons ingesloten. Hadden wij genoeg tijd gehad, dan zou het ons gelukt zijn het geheele leger te vernietigen. De ring, dien wij er om hen gelegd hadden, was dun maar uit hard metaal. De Russen zonden een vlieger naar Warschau om hulp. Bij Rzondowe kwam deze vlieger naar beneden daar hij onze troepen voor een Russisch

80 hulpkorps gehouden had. Het rapport dat ons daardoor in handen viel, spoorde ons aan tot groote haast. Reeds den volgenden dag waren wij in Wiskitno, in de onmiddellijke nabijheid van de stad Lodz. Wij zagen de schoorsteenen van de stad, die wij bombardeerden. Burgers die aangehouden werden vertelden ons later, dat heele buurten plat geschoten waren. De bruggen en de electricische centrale werden vernield,

85 duizenden soldaten en vreedzame burgers gedood. De toestand in Lodz werd zoo benauwd, dat het noodig was verbinding met Warschau te zoeken. Zaterdagavond, 21 November, toen het donker geworden was, zagen wij in de richting van Lodz merkwaardig breede en smalle lichtstrepen door de wolken boren. Onbewegelijk stonden zij boven den laaienden gloed van de branden, door het granaatvuur veroorzaakt. Dit waren zonder

Naspeuringen van Paul Theelen: 11 december 1914

90 twijfel lichtsignalen voor de aanrukkende ontzettingstroepen. Siberische troepen in
splinternieuwe uitrustingen waren in Skierniewice uitgeladen na 29 dagen lang door
ijs en sneeuw in goed verwarmde spoorwagens en dikke pelsjassen hierheen gebracht te
zijn. Zij rukten aan op Rawa in het zuiden en plaatsden in het noorden, waar wij reeds
vroeger doorgetrokken waren. Zondags kwamen zeer onrustwekkende rapporten binnen.
95 Brzezina, waar onze gewonden lagen, zou in het bezit zijn van de aanrukkende Russen.
Onze verbindinglijn was afgesneden, wij waren omsingeld. Tegelijkertijd hoorden wij
niets meer van de colonne, waarvan ons leven afhing. Een adjudant reed spoorwegs
veertig kilometer ver naar den bevelhebber, om daar uitgeput en bleek zijn belangrijk
en onrustwekkend rapport uit te brengen. De maarschalk zei: "We zullen ze wel klein
100 krijgen, denk ik. Hier mag niet van terugtocht en verloren steden en colonnes
gesproken worden. Wat verloren is, moet terug genomen worden."
Ondanks deze woorden van onzen generaal bekwam den meesten toch eerst een gevoel van
beklemming en radeloosheid.
Onze colonnes kampeerden in de winterkoude op het open veld in afwachting van een
105 bevel. Uur na uur wachtten wij op het commando om ons in beweging te stellen in de
richting, waaruit wij gekomen waren. Des avonds kwam het bevel, naar W., ons vorig
kwartier, terug te marcheeren. Daar aangekomen moesten wij op de straat geduld
oefenen, tot de troepen in het dorp, die nieuwe bevelen gekregen hadden, wéér op
marsch waren. Met drie kameraden stond ik onder het dak van een verwarmende smederij.
110 Achter de huizenrij van het dorp barstten de granaten. Zijn de Russen in opmarsch uit
Lodz, willen zij door onze omsingeling breken? Een geweldig lawaai, een ontzettende
zwarte, verdoovende, verstikkende, verwarring waren om ons. Ik denk, dat het huis
boven mij instort. Plotseling verlies ik het bewustzijn. Als ik weer bijkom, dringt
door een zwarte rook- en stofwolk een schemer van licht tot mij door. Ik sta op en
115 waggel naar buiten. Daar zie ik een ontzettend tooneel van verwarring. Alles jaagt
door elkaar. Drie doode paarden liggen voor de smederij. Langs den weg omgevallen
wagens. Wat zich bewegen kan, stroomt terug. Ik zie een kameraad, die door de granaat
in de smederij gewond is. Nog loopt hij, maar nu valt hij om. Twee anderen kameraden
gaat het evenzoo. Ze worden op den eersten den besten wagen gelegd. Door dit
120 oponthoud zijn wij van onze colonne afgeraakt. Granaten worden ons door de Bussen
nagezonden. Een half uur later hebben wij gelukkig alles weer bijeen. Een van onze
mannen was gewond. Ondanks het gebeurde brachten wij den nacht in W. in het oude
kwartier door. Van rust was echter geen sprake. In de vroege braken wij op en sloten
ons aan bij een wagencolonne van vele kilometers lengte, die zich in zuidoostelijke
125 richting voortbewoog. Wij gaven het op, de Russen in Lodz vast te houden en moesten
nu zelf trachten door de Russen heen te breken. In de beste orde ging de marsch
voorwaarts. De vijand vervolgde ons niet lang. Wij hadden hoofdzakelijk te doen met
troepen die uit Bawa naderden. Behalve onze eigen wapens, kanonnen, gereedschappen,
moesten wij een grooten buit en zesduizend gevangenen meenemen. De grootste zorg
130 hadden wij voor de gewonden, die op wagens gebrekkig verpleegd, bij het holder-de-
bolder over de bevroren veldpaden en geploegde akkers steunden en schreeuwden. Eenige
stierven onderweg en werden langs den weg begraven. Ongeveer om twaalf uur hadden wij
den staf bereikt, die zich ophield in de onmiddellijke nabijheid van het nieuwe
slagveld.
135 Daar was het gevecht in vollen gang. Op een helling aan den rand van een bosch werden
onze wagens opgesteld. Daar knetterden in het bosch gewerschoten, een tirailleur-
linie komt te voorschijn, werpt zich neer, vuurt, springt, snelt voorwaarts werpt
zich weer neer; een nieuwe tirailleur-linie volgt.
140 Wat nu gebeurde is moeilijk te beschrijven. De honderden wagens keeren om, ratelen
den berg af, geschreeuw, geloop. De wagens zijn eerst na geruimen tijd tot staan te
brengen. Een, die het hoofd niet verloren heeft, commandeert: "Alles wat geweren en
karabijnen heeft, naar voren!"
Ik snel vooruit. Haastig wordt een compagnie gevormd, een luitenant neemt het bevel
145 op zich. Zoo snellen wij naar den boschrans. De Russen vluchten. Verspreid zoeken wij
het bosch af. Wij zijn op een echt slagveld. Ik spaar u en mijzelf de beschrijving.
Na een uur hebben, wij, zonder dat een schot gevallen was, zestig of zeventig Russen
gevangen.
In de schemering had ik niet gezien, dat mijn kameraden van den staf naar de bagage
150 waren teruggekeerd. Ik bleef bij de compagnie en marcheerde verder.
Stil gingen wij voorwaarts in het donker. Spoedig kwam de maan op. Wij kwamen voorbij
een verlaten Russisch kanon en zagen eenige van onze machinegeweren. De vijand had
zich steeds verder teruggetrokken. De aanval op de bagage was door een
vooruitgeschoven Russische compagnie ondernomen.
155 Nu naderen wij blijkbaar de hoofdmacht van den vijand. Na een poos wordt halt

bevolen. Wij zijn eenige kilometers in noord-oostelijke richting voorwaarts gekomen. Plotseling fluiten weer de kogels om ons heen. Gevaarlijke dwarsvliegers. De ervaren oude jongens, met wie ik meegetrokken ben, leggen zich zonder verdere uitnoodiging plat op den grond, met het gezicht in het met sneeuw bedekte mos. Op eenigen afstand van onze compagnie treedt een andere afdeeling op. Zij beantwoordt het vijandelijk vuur, dat steeds levendiger wordt. Na tien minuten houdt het vuur op en vijf minuten later klinkt recht voor ons uit een veelstemmig hoera. De onzen doen een stormaanval. Het hoera neemt geen einde. Een hoornsignaal en weer een signaal gebieden halt. Als het stil wordt, staan wij op en marcheeren met de bajonet op het geweer verder. Met gelijkmatige tusschenpoozen herhalen zich deze gebeurtenissen, tot wij den weg hebben bereikt. Hier vind ik de paarden van onzen staf terug. Het gevecht was voor dezen dag afgelopen.

Wegens het duister en het uitblijven van bevelen, brachten wij den nacht door in een dorp langs den weg. In de donkere huizen waren nog eenige gewonde en ongewonde Russen. Midden in den nacht kwamen drie Kozakken uit het bosch het dorp binnen rijden; zij werden neergeschoten. De vijand was dus in de nabijheid. In de koude, kleine vertrekken wachtten we op het bevel om op te breken, dat wij eerst na zonsopgang kregen. Van een ordonnans vernamen wij, dat het een brigade van onze divisie gelukt was 's nachts de stad B. te bereiken en te nemen. Daarmee was het lot van onze divisie in hoofdzaak beslist. Wij hadden aansluiting gevonden aan onze troepen in het noorden. Onze terugtocht was gedekt. En dan nog: de vijand was verslagen, wij hadden duizenden gevangenen gemaakt.

Het Russische veldtochtsplan.

Van welingelichte zijde vernemen wij iets omtrent de plannen van den Russischen Generalen Staf: Het Russisch veldtochtsplan zou zijn als volgt: De Russen wijden alle aandacht aan de totale vernietiging van het Oostenrijksch veldleger. Hun hoofddoel in Polen tegenover Hindenburg is slechts de Duitschers te beletten zich evenals in Frankrijk zoodanig in te graven dat zij daaruit onmogelijk verdreven kunnen worden. Daardoor krijgt de Poolse veldtocht een zoo bewegelijk karakter; hoofdzaak echter is de campagne tegen Oostenrijk, waarvan zij een met een leger van twee millioen zevenhonderd duizend man, tegen Krakau optredend. De voorhoede van dit leger onder den Bulgaarschen generaal Ratko Dimitriew is Zondag na de Bartfeldpassen overgetrokken te zijn, tot in de buurt van Krakau genaderd. Hoofddoel der campagne is Krakau in te nemen, waarvoor een maand gerekend wordt. Dan de Oder volgend langs Oppeln Breslauw en Glogau noordwaarts te trekken en daardoor den voortdringenden troepen van Hindenburg den terugtocht afsnijden.

Op het Zuidelijk oorlogstooneel.

De Oostenrijkers in Servië.

WEENEN, 10 Dec. (W. B.) Van het zuidelijk oorlogstooneel wordt van 9 Dec. officieel gemeld: Een deel van onze troepen in Servië stiet westelijk van Milanovitsj op sterke vijandelijke strijdkrachten en kon dus niet voortdringen. Om voor den begonnen vijandelijken tegenaanval uit te wijken kregen enkele afdeelingen last naar gunstiger gelegen terrein te trekken.

Zuidelijk van Belgrado maakt ons offensief vorderingen. Op 8 Dec. werden in het geheel twintig kanonnen en een zoeklicht buit gemaakt. Er werden vele krijgsgevangenen gemaakt.

Op Zee.

De zeeslag bij de Falkland-eilanden.

LONDEN, 10 Dec. (Reuter.) De Duitse kruiser "Nürnberg" is op den 8sten December tot zinken gebracht. De vervolging van de "Dresden" wordt voortgezet.

BERLIJN, 10 Dec. (W. B.) (Officieel.) Volgens een officieel Reuter-bericht uit Londen werd ons kruisers-eskader op den 8sten December te 7½ uur 's ochtends in de nabijheid der Falkland-eilanden door een Engelsch eskader, onder bevel van viceadmiraal Sturdee, aangevallen.

Volgens hetzelfde bericht zijn in het gevecht de "Scharnhorst", "Gneisenau" en de "Leipzig" gezonken en twee kolenschepen in handen van den vijand gevallen. De "Dresden" en de "Nürnberg" zijn ontkomen, maar worden, volgens het bericht, nog achtervolgd. Onze verliezen schijnen zwaar te zijn. Een aantal overlevenden van de gezonken schepen werden gered. Omtrent de sterkte van den vijand, die slechts geringe verliezen zou hebben geleden, bevatten de Engelsche berichten niets.

LONDEN, 10 Dec. (Reuter.) (Officieel.) De zeeslag duurde vijf uren met eenige

tusschenpoozen.

De "Scharnhorst" zonk na drie uur, de "Gneisenau" twee uur later.

225 De lichte Duitsche kruisers verspreiden zich, maar werden vervolgd door Engelsche lichte kruisers en pantserkruisers.

Geen enkel Engelsch schip moet verloren zijn gegaan.

NEW YORK, 10 Dec. (Reuter.) Alle bladen wijden hoofdartikelen aan de overwinning der Engelschen ter zee.

230 De "World" zegt, dat de slag bij de Falkland-eilanden zeker het belangrijkste zeegevecht is, dat in dezen oorlog tot dusverre is geleverd.

De Londensche correspondent van de "Tijd" seint:

235 Uit zekere aanwijzingen was reeds bij de Engelsche Admiraliteit der in de Stille Zuidzee en Atlantischen Oceaan opereerende eskaders bekend, dat na den slag bij de Chileensche kust de Duitsche vloot om Kaap Hoorn was gevaren met de bedoeling, om op Engelsche stoomschepen in den Atlantischen Oceaan jacht te maken. Op meer dan één plaats kruisten sterke Britsche eskaders, om de zeeën af te zoeken, tot een vloot, onder vice-admiraal Sturdee, de Duitsche scheepsmacht ontdekte, eenige honderden
240 mijlen van de zuidpunt van Zuid-Amerika; zij was vergezeld van kolenschepen en torpedo's en voer in een niet dicht-aaneengesloten linie achter de "Scharnhorst", die voorop ging. Zoodra zij zich ontdekt zag, nam zij de gevechtlinie in, tegelijk oostwaarts koersende met de bedoeling, om in moeilijke omstandigheden een vrije baan te behouden. Door het handig manoeuvreeren van den Engelschen bevelhebber was echter
245 de "Scharnhorst" spoedig ingesloten door de sterkere Britsche strijdmacht, die tegelijk een gedeelte van het eskader kon afzonderen, om de een weinig minder snelvarende "Gneisenau" aan te vallen. Toen beide schepen buiten gevecht waren gesteld, trachtten de "Leipzig" met de "Nürnberg" en de "Dresden", te ontkomen. Dit gelukte alleen aan beide laatstgenoemde schepen, daar aan de "Leipzig" de uitweg werd
250 afgesneden.

BELGIË.

De Belgische mijnindustrie.

Een onzer berichtgevers schrijft:

255 De directie van het Luiksche kolenbekken heeft thans van de Duitsche ambassade in Den Haag verlof gekregen om de schepen met kolen te mogen vervoeren naar een groote Duitsche firma te Rotterdam. Aangezien het voorhanden mijnhout door de Duitschers was opgebruikt, is daar gebrek aan. Voor den invoer naar België van dat hout is door een firma in de buurt van Venlo eveneens verlof aangevraagd. Dit hout is noodig om het
260 bedrijf voort te zetten. Enkele kleine ploegen zijn aan het werk getogen. Voorraad is er niet veel. 't Is te hopen, dat de werkzaamheden spoedig kunnen hervat worden; want de nood is groot. Menschen, die vóór den oorlog als welgesteld golden, ziet men nu als alle behoeftigen met het keteltje soep halen. Het inlandsche meel, dat nog in België is, kost thans meer dan frs. 80 per 100 kilo; de prijs van het Amerikaansche is reeds gestegen tot 40 frank.

Uit Belg. Limburg.

270 Aan de "Limb. Koer." wordt uit Mechelen aan de Maas gemeld, dat de Duitschers alles meenemen, wat van koper is: ketels, koffiepotten, lampen, tot zelfs de knoppen der koffiemolens en de telefoondraden, deze laatste, onder voorgeven, dat men daarmee spionnenberichten zou kunnen overbrengen.

Verskillende berichten.

Een onzer correspondenten seint uit Sluis dd. 10 Dec.:

275 Zonderlinge geruchten loopen hier onder de Belgische vluchtelingen omtrent de terechtstelling van een hooggeplaatste persoonlijkheid te Yperen en wel in verband met het bombardement der stad.

280 Een persoon van Duitschen oorsprong, te Ostende verblijvende, die dezer dagen langs de zeekust na een moeilijken voettocht getracht had in Nederland, waar zijne vrouw thans verblijft, te komen, is niettegenstaande zijne nationaliteit door de grensposten aangehouden en onder escorte naar Ostende teruggebracht. Zoo is het onherroepelijk consigne, en dit om te voorkomen dat informaties nopens de versterkingen van Zeebrugge en omstreken overgebracht zouden worden.

285 Aan de grenzen hebben allerlei oefeningen plaats, die telkens groote opschudding en toeloop van volk naar de grens te Sint Anna ter Muiden te weeg brengen.

Dezen namiddag hadden sommige burgers overal Duitsche soldaten zien rondloopen. Dat was voldoende om eruit af te leiden, dat de Duitschers in allerijl hun posten

verlaten hadden. Andere vluchtelingen betoogden echter, dat er alleen een alarmoefening had plaats gehad.

290 Uit officieuze bron verneem ik, dat Rousselaere in handen der geallieerden zou zijn.

Belgische geneesheeren in Duitschland.

295 Twee der Belgische geneesheeren, die in de ambulances om Luik zijn werkzaam geweest en door de Duitschers te Osnabrück werden gevangen gehouden, hebben thans geschreven, dat ze uit hunne gevangenschap zijn ontslagen en aangesteld de een in Celle in Hannover en de andere in Posen, beiden als geneesheer, bij een interneringskamp.

FRANKRIJK.

Bernard Citroen. †

300 Het *Weekblad van den A. N. D. B.* meldt:

Dezer dagen sneuvelde in de loopgraven bij Armentières de heer Bernard Citroen, een bekend Parijsch diamantkoopman, van Hollandsche afkomst. Hij was als vrijwilliger bij het Fransche leger in dienst getreden. Zijn beide broeders dienen eveneens onder het Fransche vaandel.

305

ZWITSERLAND.

Een Engelsch voorstel?

FRANKFORT a/d. MAIN, 10 Dec. (W. B.) De "Frankf. Ztg." publiceert een brief van een in Zwitserland wonenden Amerikaan aan een vriend, waarin hij zegt:

310 De Engelsche gezant Grant Duff had van het lid van den Bondsraad M., die voor den aanstaanden Bondspresident in Zwitserland wordt gehouden, verlangd, dat de militaire autoriteiten op den St. Gothard zouden toestaan, dat Fransche of Engelsche Marconigrafisten, den arbeid op de radiotelegraphische toestellen der Zwitsersche regeering in den toren op den St. Gotthard voor den duur van den tegenwoordigen

315 oorlog zouden overnemen, om die voor oorlogsdoeleinden te gebruiken. De heer M. verklaarde, dat hij dit voorstel als een beleediging voor Zwitserland aanzag, en drong er bij den Bondsraad op aan, dat aan de Engelsche regeering om de vervanging van den gezant Grant Duff door een anderen gezant zou worden verzocht. In verband met het eigenaardige verzoek van Grant Duff, den Britschen gezant te Bern, waarvan in dit telegram melding wordt gemaakt, bericht men ons nader uit Berlijn. 320 In de "Frankf. Zeitung" wordt een in het Engelsch gestelde brief van een in Zwitserland wonenden Amerikaan aan een vriend gepubliceerd, die vertaald als volgt luidt:

325 "Waarde vriend. Ja, ik weet van dat stormachtig tooneel tusschen Grant Duff en M. Wijl gij blijkbaar dus reeds eenigszins op de hoogte zijt van de zaak en niemand mij het stilzwijgen heeft opgelegd, heb ik er geen bezwaar tegen te te zeggen wat ik ervan weet. Grant Duff in zijn hoedanigheid van gezant te Bern verlangde van den heer M., lid van den Bondsraad en aanstaand president van de Zwitsersche republiek, dat de op de St. Gotthard gestationeerde militaire autoriteiten zouden toestaan, dat de 330 Franschen of de Engelschen radiotelegrafisch werk aan den toren en de toestellen van de Zwitsersche regeering op den St. Gotthard gedurende den duur van den oorlog zouden mogen verrichten en deze voor oorlogsdoeleinden gebruiken. Dat voorstel tot neutraliteitsschending wekte de hevige woede van den heer M. (hoewel hij een Italiaansche Zwitser is uit het kanton Tessino en geenszins pro-Duitsch gezind). Hij 335 zeide tot Grant Duff, dat hij diens voorstel als een beleediging van Zwitserland beschouwde, en dat hij niets meer met Duff te doen wilde hebben, zoolang hij als Britsch gezant nog in Zwitserland, bleef en hij spoorde den Zwitserschen Bondsraad aan om den Zwitserschen gezant te Londen te telegrafeeren, dat deze aan de Britsche regeering zou mededeelen, dat Zwitserland, met het oog op dit voorval, verzocht Grant 340 Duff terug te roepen en door een anderen geschikten diplomatieken agent te vervangen. Deze brief is afkomstig van een tijdelijk te Zürich wonend Amerikaan en is ter beschikking gesteld van de "Frankf. Zeitung" van een zijde, die elk wantrouwen uitsluit.

345 De schrijver is trouwens te allen tijde bereid door het noemen van zijn naam de juistheid van zijn opgaven te bewijzen en Grand Duff is de Engelsche gezant te Bern, wiens naam kort geleden in de pers werd genoemd als degene, die met een jong Engelsch vlieger-officier vanuit den kerktoren van Romanshorn de situatie van Friedrichshafen heeft verkend.

350 (Romanshorn ligt in het Zwitsersche kanton Thurgau aan het meer van Konstanz vlak tegenover Friedrichshafen, dat aan de Wurtembergsche zijde van het meer ligt. Van het feit, dat de gezant met een Engelsch vliegerofficier van hier uit zou zijn opgestegen om Friedrichshafen te verkennen, was ons tot dusverre niets bekend. Red. H.)

355 **DUITSCHLAND.**

De Deutsche keizer.

BERLIJN, 10 Dec. (W. B.) (Officieel.) De toestand van den keizer is aanmerkelijk verbeterd. De katarrh neemt af en de temperatuur is normaal.

360 **OOSTENRIJK.**

Prijzengerecht.

WEENEN, 10 Dec. (W. B.) De "Wiener Zeitung" publiceert de verordening op het prijzengerecht. Ingesteld wordt hierbij een prijzengerecht der eerste instantie te Pola en een hoogprijzengerecht als tweede instantie te Weenen, met zetel in het ministerie van oorlog.

365

Aartshertog Friedrich.

WEENEN, 10 Dec. (W. B.) De Keizer heeft aartshertog Friedrich, den opperbevelhebber van het leger, tot veldmaarschalk benoemd.

370

RUSLAND.

De politieke toestand.

(Corr. Norden.) Het Stockholmsche blad "Social-Democraten" meldt in een brief uit Petersburg, dat de reactie in Rusland merkbaar toeneemt. De verwachtingen, bij den aanvang van den oorlog gekoesterd, dat een vrijzinnige koers zou beginnen, hebben plaats gemaakt voor een toenemende ontstemming, welke ook van invloed zou zijn op de houding van de bevolking tegenover den oorlog. Aanvankelijk was de oorlog populair, in de eerste plaats onder de bourgeoisie, maar ook in de kringen der kleine burgerij en der boeren. De brutale reactie wekt echter andere gevoelens. Tal van arrestaties van politiek verdachten hadden plaats, in het bijzonder onder de arbeiders. Zeer diepen indruk maakte de arrestatie van vijf socialistische leden van de Doema. De politie beproeft door vervalschte stukken en valsche getuigenverklaringen te doen voorkomen, of er een groote politieke samenzwering bestaat; de waarheid is echter, dat de vijf socialisten, onder den leider van hun partij, Petrofski, een beraadslaging hebben gehouden over het verslag dat ze moeten doen toekomen aan de conferentie der soc.-democraten van de neutrale landen te Kopenhagen. Ten gevolge van de arrestatie hadden in verschillende plaatsen proteststakingen plaats.

375

380

385

Het ontslag van generaal Rennenkampf.

390 Over het ontslag van generaal Rennenkampf wordt van militaire zijde aan de "Strassburger Post" geschreven:

Paul von Rennenkampf, die wegens het te laat komen op den hem aangewezen post bij de insluiting van het Deutsche leger ontslagen werd, was een der generaals op wien in Rusland de grootste verwachtingen werden gebouwd. Reeds het feit, dat hij zich in het hoofdkwartier van den generalissimus, grootvorst Nikolaas, bevond, bewijst dat Rennenkampf als een der voornaamste bevelhebbers in den aanval tegen Duitschland werd aangezien. Hij was de opperbevelhebber van het eerste leger, dat de belangrijke taak had, over Oost-Pruisen naar Berlijn te marcheeren. De Russische legercommandant achtte den opmarsch naar Berlijn de voornaamste taak, omdat daardoor de Engelsch-Franche bondgenooten zouden worden ontlast. Uit Parijs en Londen werden herhaaldelijk de dringendste verzoeken gedaan, dien opmarsch met groote kracht te ondernemen. Daarom ging grootvorst Nikolaas zelf naar Rennenkampfs leger, om de bewegingen te bewaken, en invloed daarop te oefenen.

395

400

405

410

Ongelukkig echter werden die bewegingen onderbroken door de nederlaag die Hindenburg Rennenkampfs leger bij Insterburg toebracht. Toen moesten de generaal Rennenkampf en de grootvorst Nikolaas, in burgerkleeding, in een auto ontvluchten, anders waren zij in Deutsche gevangenschap geraakt. Reeds na die nederlaag zou Rennenkampf in ongenade gevallen zijn, ware het niet, dat de grootvorst hem had gedekt; een veroordeeling van Rennenkampf ware een veroordeeling van grootvorst Nikolaas geweest, die de bewegingen van het eerste leger had aangegeven.

Zoo bleef Rennenkampf opperbevelhebber van de opnieuw samengestelde eerste armee. Doch ditmaal werd hij beschuldigd, de oorzaak te zijn geweest van de mislukte omsingeling der Duitschers bij Lodz; met hem werden nog zes andere Russische generaals gecasseerd.

415

Rennenkampf was een gunsteling van den Tsaar. Reeds in den Russisch-Japanschen oorlog had hij als ruiters-aanvoerder belangrijke diensten gedaan. Hij was toen een der weinige generaals, die een naam konden maken. Hij werd door den Tsaar met hooge onderscheidingen gedecoreerd, en tot generaal-commandant in het belangrijke militaire district Wilna benoemd. Hier heeft hij veel gedaan voor de opleiding der cavalerie

420 voor den verkenning- en kondschaftsdienst.
Bij het uitbreken van den oorlog werd hem het opperbevel over de eerste armee
opgedragen. En thans is hij, meer als offer van een onjuist stelsel, dan als
schuldige, gevallen. Het ondergeschikt maken der operaties aan politieke bedoelingen
425 komt steeds ten nadeele van die operaties. Dit heeft Rennenkampf zeer tot zijn nadeel
ondervonden.

ITALIË.

De Italiaansche neutraliteit.

BERLIJN, 10 Dec. (Bureau Norden.) In een gesprek met den hoofdredacteur van het blad
430 "Victoria" zeide vorst von Bülow: "wij hebben van Italië geen gewapende hulp
verlangd; tegen aansluiting bij onze vijanden zijn wij beveiligd door de
rechtschapenheid van hen, die Italië thans besturen en de politieke bedachtzaamheid
van het Italiaansche volk.
Italië en Deutschland zijn op elkander aangewezen: er zijn geen storende
435 herinneringen of tegengestelde belangen, welke beide landen gescheiden houden."

TURKIJE.

Op de Russisch-Turksche grens.

ODESSA, 10 Dec. (P. T. A.) Een Turksche afdeeling werd ontscheept te Bourmas; 23 man
440 met paarden werden gearresteerd zes wersten van Taroutivo, in het district Akkerman.
De Turken werden ontwapend en naar Taroutivo gebracht.

In Tweestroomland.

LONDEN, 10 Dec. (Reuter.) (Officieel.) Bij de inneming van Kurna (zie vorig
445 ochtendblad) vielen 1100 gevangenen, behalve de gewonden, en negen kanonnen in handen
der Engelschen.

EGYPTE.

Egypte een sultanaat?

450 Volgens een bericht in de "Frankf. Zeit." wordt aan de "Corrière della Sera" uit
Kairo medegedeeld:
Hussein Kemal zal binnenkort als sultan den troon van Egypte bestijgen. Het land
wordt dan een protectoraat van Engeland en zal totaal onafhankelijk zijn van Turkije.
Het ministerie van buitenlandsche zaken wordt afgeschaft en de buitenlandsche staten
455 zullen hunne diplomatieke vertegenwoordigers terugroepen.
Hoe het met de capitulaties zal gaan is nog niet bekend.

MAROKKO.

De toestand in Marokko.

460 BERLIJN, 10 Dec. (Corr. E.) Over den toestand in Marokko heeft volgens de "Vossische
Ztg." de in Konstantinopel aangekomen vice-president Erir-ali-Pasja, merkwaardige
mededeelingen gedaan. De "heilige oorlog" in Marokko wordt geleid door Ali-pasja's
broeder, den Emir Abdul Malik, die door en door soldaat is, en er onophoudelijk aan
gedacht heeft, hoe hij het land van de Franschen zou kunnen bevrijden. Het oogenblik
465 tot ingrijpen achtte hij gekomen toen de Franschen een gedeelte hunner troepen uit
Marokko tegen Deutschland in het veld gingen brengen. Ali-pasja heeft dezer dagen
twee brieven van zijn broeder ontvangen, waarin deze beschrijft, hoe hij met 15,000
man Tazza heeft overvallen en bezet. De afkondiging van den Djehat kwam Abdul-Malik
470 zeer gelegen, omdat hij daardoor hulpstroepen kreeg waarmede hij Casablanca kon gaan
overvallen. De Franschen die daar bij 700 dooden en gewonden verloren, moesten met
achterlating van twee batterijen en vele mitrailleuses vluchten, Abdul-Malik heeft de
Franschen vervolgd en uit Toendmja verjaagd. Op dit oogenblik wordt er nabij
Marakesch gevochten. Malik heeft aan de stammen in Zuid-Marokko zendingen gestuurd,
om ze tot deelneming aan den Djehat op te roepen. Binnen weinige dagen, zegt Ali-
475 Pasja, zal men het resultaat van deze zending bespeuren, want deze stammen zijn zeer
oorlogzuchtig en houden het aandenken van Abd el-Kader, den beroemden vrijheidsheld
van Algiers, zeer hoog.
Een pijnlijke verrassing heeft de zoon van Malik, Halid, die als majoor in Franschen
dienst stond, den Franschen bereid. De Franschen meenden hem volkomen te kunnen
480 vertrouwen en lieten hem in elk opricht de vrije hand. Halid echter nam wapens en
ammunitie en heeft zich met 700 man bij de Senoessi aangesloten. Bij den staf van
Halid-pasja bevindt zich ook Mahemed All Effendi uit Damaskus, die in 1896 met den
keizer in Syrië reisde en een hooge orde en kostbare ringen als aandenken ontving.

485 **Nederland en de oorlog.**
Vluchtoorden en Belgische dorpen.

(Van onze verslaggeefster.)

VLISSINGEN, 9 Dec.

De namen zijn van den Minister. Het woord Vluchtkampen heeft de heer Gort van der
490 Linden geschraapt als voortaan te zijn in-officieel.
Onze Regeering heeft er prijs op gesteld, "dat de Nederlandsche Pers" zich door eigen
aanschouwing een onafhankelijk oordeel zal vormen omtrent den toestand van de
Belgische vluchtelingen in de provinciën Noord-Brabant en Zeeland...
"De Regeering zal zorgen voor het vervoer voor zoover dat per auto zal geschieden en
495 voorts voor gelegenheid tot logies"

Wat de Regeering in deze regelen had gezegd: dat het gewenscht was, dat
vertegenwoordigers van de Nederlandsche pers in de gelegenheid werden gesteld om, in
500 Brabant en Zeeland, de vluchtoorden te zien, bevestigde de Regeeringscommissaris der
Vluchtoorden voor Brabant en Zeeland, jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, toen,
Woensdagmorgen op zijn bureau in Roosendaal, een twaalftal journalisten daar waren
vereenigd.

Het vluchtelingenvraagstuk begint hoe langer zoo meer de aandacht te trekken. Eerst
de IJ-kadeloodsen, de veelbesprokene, waar tenslotte, toen zij ze moesten verlaten,
505 de vluchtelingen zich, naar ze luidkeels uitspraken, "in den iemel" hadden gewaand.
Toen het dorp in Nunspeet, waarover geruchtmakende artikelen verschenen en, nog vóór
dien, het Vluchtelingenkamp (toen nog kamp geheten) te Bergen-op-Zoom, door een der
Zoomsche raadsleden, mr. Hartog, aan scherpe critiek onderworpen met het gevolg, dat
een uitvoerig request aan den Minister van Binnenlandsche Zaken werd gezonden.
510 De lezers kennen den inhoud van dit request en het zenden ervan zal naar het ons wil
voorkomen zeer veel hebben bijgedragen tot het zenden van de uitnoodiging, boven
bedoeld.

Op het bureau van den Regeeringscommissaris werd, na begroeting, allereerst een
515 teleurstellende mededeeling geuit. De militaire auto's, die de journalisten naar Sas
van Gent, Axel en Hulst en, een volgenden dag, van Breda naar Baarle-Nassau en terug
zouden brengen, waren niet te beschikking; de interneeringsauto's waren onbekwaam, en
konden dus evenmin gebruikt worden. Met den regeeringscommissaris, moest toen
inderhaast een gewijzigd reisplan worden opgemaakt; de tocht door oostelijk Zeeuwsch-
520 Vlaanderen moest geheel vervallen; het westelijk deel kwam daarvoor in de plaats,
nadat per telefoon de regeering was gevraagd of men dan particuliere auto's zou mogen
aanvragen. Dit werd toegestaan - de heer Ruys de Beerenbrouck zou derhalve in den
loop van den morgen verdere moeite aanwenden; het resultaat van die bemoeiingen zou
den pers-vertegenwoordigers later worden meegedeeld. Hetgeen ook geschiedde en
525 gunstig luidde.

Deze mededeeling maakte een dergelijken onaangenamen indruk, dat eenige journalisten
terstond reeds van den tocht wilden afzien. Den geheelen dag, tot des avonds half
elf, eerst in Roosendaal, daarna in Bergen op Zoom, tenslotte te Vlissingen werden
Vluchtoorden en Belgische dorpen bezocht. De vertegenwoordigers der pers moesten
530 daarbij soms op eigen houtje rondscharrelen in voor hen ganschelijk onbekende streken
en toen men 's avonds om elf uur in het hotel aankwam bleek, dat, en dit nog alleen
door de bemoeiingen der stedelijke overheid, (namens de Regeering?) voor het
twaalftal zes kamers waren gereserveerd. Verandering in deze onmogelijke schikking
kon men niet aanbrengen... voordat de laatste trein was aangekomen.

535 Men moest het eenvoudig van het aantal der nog komende gasten laten afhangen of meer
kamers konden worden afgestaan aan de journalisten voor wier logies de regeering,
volgens toezegging, zoude zorg dragen.

De laatste trein bracht, gelukkig, weinig gasten. Maar in dien wachttijd was de
ontstemming zóó gegroeid, dat werd voorgesteld om de verdere reis te onderbreken.
540 Alleen het argument, dat het hier het zoo belangrijke vraagstuk der Vluchtoorden
gold, deed het gezelschap besluiten, den volgenden morgen naar Breskens over te
steken.

545 Wij hebben reeds nu dit woord van protest, willen doen hooren in de hoop, dat verder
alles van een leien dakje moge gaan. Een beschrijving of beschouwing over de bezochte
oorden en dorpen wenschen wij op te schorten, totdat alle, zoowel de onder militair
als onder burgerlijk beheer staande verblijven zijn bezocht, opdat ook de toestanden
in Nunspeet daarbij kunnen worden vergeleken.

550 **Tegenspraak.**

In verband met het door den Nederlandschen correspondent van het Göteborger dagblad voor handel en scheepvaart aan zijn blad gezonden bericht, volgens hetwelk de Britsche regeering stappen zou hebben ondernomen bij de Nederlandsche regeering om een militair verdedigingsverdrag te sluiten, vernemen wij, dat bedoeld, ook in de 555 Nederlandsche pers overgenomen, bericht op last onzer regeering door Hr. Ms. gezant te Stockholm is gelogenstraft.

Verkeer met België.

De Keizerlijk-Duitsche legatie te 's-Gravenhage deelt het volgende mede:
560 Voor het betreden van Belgisch grondgebied van uit Holland hebben Duitschers, onderdanen van met Duitschland verbonden staten en neutrale buitenlanders een reispasspas noodig benevens een verklaring aangaande het doel, de plaats van bestemming en den duur der reis. Belgen moeten voorzien zijn van een dergelijke verklaring en van een 565 legitimatie aangaande hun persoon. De reispasspas wordt aan den reiziger afgegeven door het passenkantoor. De verklaring wordt afgegeven door het Duitsche consulaat in de Nederlanden, in welks ressort de reiziger gevestigd is. De legitimatie (voor Belgen) wordt afgegeven door het Duitsche consulaat in de Nederlanden, in welks ressort de Belg verblijf houdt. De Duitsche legatie te 's-Gravenhage geeft geen verklaringen of legitimaties voor de 570 reis naar België af. 's-Gravenhage staat in het ressort van het Keizerlijk-Duitsche consulaat-generaal te Amsterdam.

Vluchtkamp te Ede.

575 De Minister van Binnenlandsche Zaken maakt bekend, dat onder de gemeente Ede een vluchtoord voor de huisvesting van Belgische vluchtelingen in gereedheid wordt gebracht en dat. liet bestuur van dat vluchtoord van af 7 dezer ter plaatse aanwezig is. ("St.-Ct.")

580 **Voorziening levensbehoeften in Belgische grensgemeenten.**

In aansluiting aan vorige mededeelingen ter zake wordt er nog in het bijzonder de aandacht op gevestigd, dat de commissie tot regeling van de voorziening in noodzakelijke levensbehoeften in Belgische grensgemeenten uitsluitend tot taak heeft de Regeering te adviseeren betreffende aanvragen van derden en dat de commissie zelve 585 niet als koopster optreedt. Het is derhalve geheel nutteloos en kan slechts tot onnoodige moeilijkheden en oponthoud aanleiding geven aan de commissie offertes te maken. (St. Ct.)

Nationaal Steuncomité.

590 Ook op Curaçao en Bonaire worden gelden ingezameld te leniging van de nooden in het moederland. Reeds zijn verscheidene duizenden guldens voor het Koninklijk Nationaal Steuncomité beschikbaar gesteld. Met groote erkentelijkheid heeft dit comité hiervan kennis genomen, te meer daar opnieuw blijkt, hoe in onze koloniën door alle standen en rassen wordt medegeleefd met de vele en groote nooden, die op het oogenblik in het 595 moederland heerschen.

BEURS EN NIJVERHEID.

De Parijsche Beurs.

600 Nu de Parijsche Effectenbeurs weder is heropend heeft het syndicaat der effectenbanken besloten alleen leden van Fransche firma's toe te laten, die zich zelve alleen door Franschen of Elzassers mogen laten vertegenwoordigen. Aan de leden van het syndicaat is het verboden bedienden of remisiers in hun dienst te hebben, die weliswaar genaturaliseerd zijn, doch niet kunnen bewijzen, dat zij iedere betrekking met de banken van het vijandelijk land hebben afgebroken.

605

Uit Luxemburg.

In Luxemburg zijn wettelijke maatregelen genomen tegen de prijsopdrijving der noodzakelijke levensmiddelen. Verder is een wetsontwerp ingediend betreffende de verlaging van het 610 alcoholcontingent der branderijen. Het voorstel heeft ten doel om in het belang van de algemeene volksvoeding het verbruik van graan voor de productie van brandewijn te beperken. In een ander wetsontwerp vraagt de Staat machtiging tot uitgifte van ten hoogste fr. 5 miljoen rentelooze schatkistbiljetten, die tot nader order als wettig betaalmiddel 615 gelden.

Uit de Deutsche Industrie.

In de Deutsche steenkoolindustrie neemt de spanning toe naarmate 11 December nadert. Op dien dag zullen belangrijke besluiten over de verlenging van het Rijnsch-
620 Westfaalsche kolensyndicaat worden genomen. Zooals de zaken thans staan, kan men geen bepaald gunstige prognose stellen. Naar namelijk uit goede bron verluit, schijnen enkele groote firma's het op den val van het syndicaat te willen laten aankomen. In die kringen rekt men er op, dat de vrede een enorme toekomst voor steenkool zal brengen. De oorlog heeft de steenkoolproductie overal doen verminderen en in België,
625 Frankrijk en Rusland staat de productie waarschijnlijk geheel stil. In vele gevallen is men begonnen met de voorraden of zijn zij reeds opgeteerd. Het gebrek aan arbeiders zal zich na den oorlog waarschijnlijk nog sterker doen gevoelen en aanleiding geven tot nog uitgebreider gebruik van machinerieën. Iedere verhooging van krachtaanwending leidt echter ten slotte tot steenkool.
630 Een groote conjunctuur in steenkool houdt men in genoemde kringen voor zeker. Van deze conjunctuur wil men zooveel mogelijk alleen profiteeren. Dit zijn de motieven waardoor enkele groote firma's zich in hun politiek tegen over het kolensyndicaat laten leiden.

635 Het verder voortbestaan van het Deutsche zinksyndicaat is thans verzekerd. Het syndicaat heeft tegelijkertijd de zinkprijzen voor levering December-Januari met M. 1.75 per 100 K.G. verhoogd.

640 De verzending van het Stahlwerksverband bedroeg in November circa 247,000 ton tegen 280,570 ton in October, waarvan aan halffabrikaten 41,000 ton (46,023), spoorwegmaterieel 147,000 ton (159,973) en gietijzer 59,000 ton (74,574).

Handel van Rusland met Noord-Amerika.

645 Door bemiddeling van het Russische Gezantschap te Washington werd aldaar een bureau opgericht ter bevordering van den handel van Rusland met de Ver. Staten en Canada, op dezelfde wijze als het onlangs te Londen geopende bureau. Het voorbeeld van de National City Bank te New-York, die aan de Russisch-Asiatische Bank een handelskrediet van \$5 millioen verstrekke, is onmiddellijk gevolgd door een groep Amerikaansche financiers, die aan Russische banken een krediet van \$15 millioen
650 hebben aangeboden. De Russisch-Amerikaansche Kamer van Koophandel verzamelt tegenwoordig gegevens over den uitvoer van Duitschland naar Rusland en naar Amerika om de mogelijkheid van een grootere handelsbeweging tusschen Rusland en Amerika te onderzoeken. De Kamer is van meening dat Amerika Duitschland zal kunnen vervangen wat den uitvoer van machinerieën
655 naar Rusland betreft.

Uit de Vereenigde Staten.

Aan het verslag van den secretaris der Amerikaansche schatkist, waarvan een telegraphisch uittreksel in ons ochtendblad was Opgenomen, ontleenen wij nog het
660 volgende:
Bij het uitbreken van den oorlog bedroeg de schuld der Vereenigde Staten aan Engeland ca. \$450 millioen, waarvan \$80 millioen anticipatiebiljetten door de stad New-York te Londen en te Parijs geplaatst. Al deze gelden moesten vóór 1 Januari 1915 worden voldaan. Gewoonlijk wordt dit debet-saldo aangezuiverd door verschepingen van katoen,
665 graan, levensmiddelen etc. Nu de export ten gevolge van den oorlog plotseling tot stilstand was gekomen en de abnormaal hoge wisselkoersen bovendien een normaal functioneeren van het geldverkeer belemmerde, werd het noodig geacht bijzondere maatregelen te treffen om deze schulden te kunnen afdoen. Te dien einde is de goud "pool" voor \$100 millioen gevormd, welk bedrag door de nationale- en staatsbanken en
670 de trustmaatschappijen in de Unie bijeen is gebracht en onder leiding werd gesteld van een bankierscomité te New-York. Het plan werd opgemaakt in overleg met de schatkist en de Federal Reserve Board. De werking van dit fonds en het geleidelijke herstel der export-beweging hadden een kalmeerenden invloed en maakten een daling der wisselkoersen tot het normale peil mogelijk. Dit heeft tevens een gunstigen invloed
675 gehad op de buitenlandsche vraag naar Katoen.

Aan het verslag van den secretaris der schatkist ontleenen wij nog de volgende bijzonderheden:
680 De nieuwe inkomsten-belasting heeft bevredigend gewerkt, al kost het tijd eer de bevolking geheel met de nieuwe heffing vertrouwd is en al moet een ontzaglijke hoeveelheid werk worden verricht tot volmaking van den dienst der administratie.

685 Duizenden lieden hebben nog in het geheel geen opgaven omtrent hun inkomen gedaan, in het geheel zijn in het eerste jaar 357,598 aangiften ingekomen. Het grootste aantal hiervan, n.l. 114,484, betrof inkomens van \$3333 tot \$5000, het kleinste aantal, n.l. 44, betrof inkomsten boven \$1 miljoen per jaar. Vier-en-veertig personen gaven een inkomen aan van \$400,000-\$500,000, en 91 van \$500,000-\$1,000,000.

Uit de Petroleumindustrie.

690 De groote toeneming van den uitvoer van petroleum uit Amerika sedert het uitbreken van den oorlog, hoofdzakelijk als gevolg van het staken der afleveringen door Rusland, Rumenië en Galicië, heeft geleid tot een herleving der booroperaties in de Ver. Staten ondanks overproductie en lage prijzen. In navolging van Oklahoma, begint thans Californië de operaties te hernieuwen, in het bijzonder op het Coalingaterrein. De jongste aanboringen door K. T. & O. (Southern Pacific) Company heeft een omvangrijk nieuw petroleumgebied aan den dag gebracht, 695 terwijl het bezit van de Kon.-Shell groep, verschillende secties omvattende, de productie van dat terrein spoedig zal doen toenemen.

Naturalisatie van M. H. Hendrikx wed. L. J. Nelissen, en 15 anderen.

700 Van verschillende zijden wenschte men de aandacht te vestigen op de mogelijkheid dat in dezen tijd verzoeken tot naturalisatie worden gedaan door personen, die hiermede alleen hun eigen belang op het oog hebben. Met de naturalisatie wordt dan slechts beoogd gemakkelijker in ons land te verkeer en zich tegen eventueele uitzetting te waarborgen. Het Nederlandschap wordt soms verkregen door personen, die onze taal 705 ternauwernood verstaan. Behoedzaamheid bij de inwilliging van verzoeken scheen derhalve raadzaam. Over het algemeen had men geen bezwaar, dat ten aanzien van vóór den oorlogstoestand gedane verzoeken naar de tot dusver gevolgde gedragslijn werd gehandeld. Andere leden oordeelden de hierboven aanbevolen handelwijze onnoodig streng. Enkelen 710 waren zelfs van oordeel, dat het gevaar, hetwelk de staat van de zijde van hier te lande verblijvende vreemdelingen kan dreigen, veelal in beteekenis zal verliezen, wanneer dezen worden genaturaliseerd. De commissie, vertrouwend, dat de Regeering bereid zal zijn, het vorenstaande alsnog schriftelijk te beantwoorden, is van oordeel dat daarmede de mondelinge behandeling 715 der wetsontwerpen is voorbereid.

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27905]

720 **EDITIE VAN 4 UUR. AVONDBLAD. Eerste Blad. Dit nummer bestaat uit twee bladen.**

DE OORLOG

De algemeene toestand. - De strijd om Armentières. - In Servië. - De zeeslag bij de Falklands-eilanden. - De dood van Beijers. - Berichten uit de oorlogvoerende landen.

725 **De algemeene toestand.**
Heel veel belangrijks wordt van het westelijk oorlogstooneel niet gemold. Artillerievuur en enkele aanvallen in het oostelijkste deel ervan, aan het Argonnenwoud, die beide partijen ondernomen, en ook door beide partijen als afgeslagen worden 730 aangegeven, is al zowat het voornaamste. De regens van de laatste dagen, onophoudelijk neerkletterende regens, die den overal omgehaalden grond doorweken en elken troepenbeweging van eenigen omvang onmogelijk maken, zijn daarvan de oorzaak. De manschappen, die niet heel goed geschoeid zijn, kunnen daardoor absoluut niet vooruitkomen. En het zijn niet alleen de Fransche 735 troepen, wier schoeisel te wenschen laat - maar, mag men de talloze klachten in Engelsche bladen over de legerleveranties gelooven, ook de Engelsche. Wanneer de zolen van de schoenen, gedragen in regen en modder er af vallen, kunnen de soldaten moeilijk loopen, veel minder aanvallen. De Engelsche regeering heeft besloten die klachten over de legerleveringen ernstig te onderzoeken en Sir George Gibb, de 740 voorzitter van den Road Board benoemd tot burgerlid van den Legerraad, om alle contracten, door het legerbestuur aan te gaan, na te zien. Het is vooral de Daily News, waarin over die leveringen wordt geklaagd, en waarin de verhalen voorkomen over de slechte schoenen; en evenals er een ontzettende waarheid ligt in het bekende woord van Napoleon "Le ventre creux est le pire ennemi du 745 soldat", - dus dat de soldaat goed gevoed moet worden - is het zeker waar dat hij goed geschoeid moet zijn. Een regeering die daaraan niet de hand houdt, vermindert de

gevechtswaarde van haar leger.

750 Dat geldt voor alle legers. De bordpapieren "godillots" van de Fransche soldaten in 1870 hebben de slagvaardigheid van het leger toen evenzeer verminderd, als de te aanvoering.

755 Steeds meer blijkt het, dat de tegenstanders op het westelijk oorlogstooneel tegen elkander geheel opwegen. Noch aan de eene, noch aan de andere zijde wordt eenig voordeel van belang behaald. En dat heeft natuurlijk invloed op de stemming in Duitschland. Men komt niet vooruit, en zoo kan het niet blijven. Reeds maanden lang liggen de beide legers tegenover elkaar. De loopgraven worden in deze dagen slooten, rivieren bijna. Modder en water belemmeren zelfs het bewegen in de eigen loopgraven. En de afdaken, shelters, reduits of hoe men die beschermende dingen ook noemen moge, kunnen niet beletten, dat in die overal omgewoelde aarde een reusachtige modderpoel ontstaat, waarin de schoenen blijven vastkleven, de menschen niet meer voortkunnen. Hoe lang dat nog zal voortduren, is niet na te gaan. En daarbij komt nu ook nog, dat 760 verschillende ziekten in de legers uitbreken. Reeds worden uit Noord-Frankrijk verschillende gevallen van typhus en andere ingewandsziekten gemeld, die door de onmogelijkheid om de noodige voorzorgen in acht te nemen zich snel zullen uitbreiden. 765 Menig landweerman, zoo lazen wij ergens, moest even droevig glimlachen bij de ontvangst van een veldpostpakket met stukjes zeep; thuis scheen niemand te vermoeden, dat hij zich weken lang niet behoorlijk wasschen kon, door gebrek aan schoon water en aan een goede waschgelegenheid.

770 Slechts in het rotsachtig deel van het oorlogsgebied gebeurt nog iets. Maar ook niet veel. De Duitschers verzekeren, dat de insluiting van Verdun steeds vooruitgaat; de Engelschen, dat volgens Fransche mededeelingen van een insluiting der vesting geen sprake is, en dat het garnizoen de gelegenheid heeft zich ten allen tijde vrij te bewegen. Dat wil natuurlijk zeggen, binnen zekere grenzen. Zoo dicht bij de stad, dat 775 zij deze beschieten kunnen, zijn de Duitschers klaarblijkelijk niet - en dan is hun insluiting, gezien den grooten afstand waarop het moderne geschut draagt, in een heel grooten kring om de vesting, die door een nog volkomen intacten fortengordel wordt beschermd, gelegen. Slechts aan één zijde, naar de Fransche frontlinie, is de insluitingsgorden om de vesting nog open.

780 Van het Argonnenwoud wordt steeds gepoogd de insluiting van Verdun te voltooien. Vandaar het voortdurende vechten aan den oostelijken rand van dit bergland, dat in den laatsten tijd ten doel schijnt te hebben den straatweg en den spoorweg van Verdun naar Clermont-en-Argonne in bezit te krijgen. Van Fransche zijde wordt het mogelijke gedaan, om die verbinding in bezit te houden, ten einde niet van den oostelijken 785 vleugel van het lange front in Champagne te worden afgesneden; van Duitse zijde wordt niet onbeproefd gelaten om haar te vernietigen, wijl daardoor de vesting Verdun zou zijn ingesloten, maar ook de verbinding tusschen het vestingleger en de rest der Fransche strijdmacht zou zijn verbroken.

790 In het Oostelijk gevechtsterrein heeft Hindenburg, na de overwinning die hij bij Lodz behaalde gepoogd de vruchten van zijn zegepraal te plukken. De terugtrekkende Russen volgt hij op den voet, en steeds maken zijn berichten melding van gevangenen en buit gemaakte kanonnen.

795 De "Köln. Ztg." meent, dat door het groote verlies aan geschut en ammunitie de toestand voor het Russische leger steeds moeilijker wordt. Rusland moet de aanvulling daarvan uit Frankrijk krijgen; en dat is, sinds de haven van Archangel door het ijs niet meer bereikbaar is, en de Zwarte Zeehavens zijn gesloten, sinds Turkije met Rusland in oorlog is, niet gemakkelijk.

800 De aanvoer door neutrale landen is eveneens onmogelijk, daar Zweden en Noorwegen dien niet toestaan, en de regeering van Bulgarije geweigerd heeft oorlogsmateriaal, in de haven van Dedeagatsj geland, door haar gebied te vervoeren.

805 In hoeverre deze meening van de "Köln. Ztg." juist is, kan van hieruit moeilijk worden beoordeeld. Vooral niet, daar in de laatste jaren de Poetilof-fabriek ook geschut en ammunitie vervaardigt, en een Russische afdeeling van de Engelsche fabriek Vickers Maxim is opgericht, om het geschut voor de Russische vloot te vervaardigen.

810 Over het Russische oorlogsplan, dat ons werd toegezonden, zullen wij niet veel zeggen. Als er in werkelijkheid een dergelijk plan bestaat, is het van zeer jongen datum. Tot dusver was het plan klaarblijkelijk met een deel van het leger door Oost-Pruisen of Silezië naar Berlijn op te rukken, met het andere zich meester te maken van Galicië, dat Rusland gaarne zou bezitten, om daardoor zijn Poolsch gebied tot aan de Karpathen af te ronden. de tegenslagen, die de Russische opmarsch naar Oost-Pruisen en naar Silezië heeft ondervonden, de groote bekwaamheid waarmede Hindenburg

zijn troepen weet te gebruiken op een wijze, die het voortrokken der Russen tot dusver belette, kunnen allicht een wijziging in het oorspronkelijk plan noodig gemaakt hebben.

Maar wij hebben nog onlangs uiteengezet, dat de plannen van den Russischen generalen staf nog al wisselend zijn, en dat juist daardoor de verwachtingen, door Engeland en Frankrijk op de Russische hulp gebouwd, zijn teleurgesteld. Bij den Russischen generalissimus is het voortdurend een weifelen of bij eerst Berlijn en dan Weenen, eerst Weenen dan Berlijn zal bedreigen. "Entre ces deux mon coeur balance", kan hij zeggen.

Weenen – dat is directe hulp voor Servië, dus voor de Russische belangen in den Balkan, waarom de oorlog eigenlijk begonnen is.

Berlijn – dat is directe hulp voor de Westersche bondgenooten.

En het schijnt, dat nu de eene, dan de andere overweging zwaarder weegt – al naarmate de omgeving van don Tsaar de overhand krijgt, die meer voor Servië en het Russische overwicht in den Balkan voelt; of de alarmkreten uit het westen den Tsaar bewegen, om zijn hoofdmacht tegen Berlijn in beweging te brengen. Het nieuwe veldtochtsplan, dat een bedreiging en van Weenen en van Berlijn bevat, is derhalve mogelijk.

Op het Westelijk oorlogstooneel.

Fransch communiqué.

PARIJS, 10 Dec. (Reuter.) De algemeene toestand is dezelfde gebleven. Gisteren hebben onze vliegers opnieuw 16 bommen op het station en de hangars van het vliegveld te Freiburg in Breisgau geworpen. Ondanks de hevige beschieting zijn zij ongedeerd teruggekeerd.

De strijd om Armentières.

BOULOGNE, via Londen, 10 December. (Reuters bijz. dienst.) Ik ben, seint de correspondent van Reuter, zoo juist teruggekeerd uit Armentières en omgeving, dat 11. Dinsdag bevrijd is van de Duitschers, die door de Britsche troepen na wekenlangen bloedigen strijd er uit geworpen zijn en teruggedreven tot achter de artilleriestellingen. De stad heeft gruwelijk geleden van het Duitsche bombardement. De vijand schijnt zijn geschut voornamelijk gericht te hebben op monumenten en fabrieken. Een bijzonder verwoede aanval werd gedaan op Houplines, een voorstad met talrijke fabrieken, waar geen huis onbeschadigd is gebleven. Alles is platgebrand, kerk en stadhuis zijn vernield. In Armentières dezelfde verwoesting. De correspondent liep door verlaten en doodstille straten tusschen huizenreeksen met stukgeschoten gevels en vernielde daken. Overal waren aanwijzingen, dat de stad stelselmatig was geplunderd. De Duitschers hebben de stad tweemaal bezet, den eersten keer stelden zij zich er mee tevreden de voorraden uit de winkels te halen, maar bij den tweeden keer dwongen zij de bewoners alles af te geven, wat zij bezaten. Een ieder, die verdacht werd niet terstond het zijne af te staan, werd met den dood bedreigd. Na het vinden op straat van het lijk van een Duitsch soldaat werden raadsleden en andere notabelen gevangen genomen als gijzelaars. Men stond reeds op het punt hen te fusilleeren, toen een officier den Duitschen commandant van de stad meedeelde, dat de soldaat bij een dronkemansruzie door eenige kameraden gedood was.

Toen de correspondent Armentières verliet, werd het geluid van het gedonder van geschut gehoord uit de richting van Rijssel. De scherpe knal van de Fransche 75 m.M. vermengde zich met het doffe gebrom van de Engelsche houwitsers en het gedonder van de Duitsche batterijen.

Britten en Franschen.

De ooggetuige in het Britsche hoofdkwartier wiens verhalen nu juist niet altijd door belangrijkheid uitmunten, vertelt m zijn laatste mededeeling van de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Franschen en Britten, zoowel in het officieele als in het maatschappelijk leven. Overal worden de Britsche troepen door de bewoners der Fransche steden met buitengewone vriendelijkheid ontvangen, meestal worden de beste gedeelten van het huis aan de ingekwartierde Britsche gasten afgestaan. En hoe dichter men komt in de nabijheid van het door de Duitschers bezette gebied hoe vriendelijker en gastvrijer de ontvangst. Wij hebben liever, dat gij hier zijt dan de Duitschers, aldus verklaren de bewoners aan de Britsche gasten en met liefde dragen ze de lasten, die de inkwartiering der dan toch altijd vreemde troepen den Franschen brengen. Maar de goede verhouding mag toch ook, zegt de ooggetuige, worden toegeschreven aan het uitstekend gedrag der Engelsche troepen, die nimmer vergeten dat ze in een bevriend en verbonden land zijn en die de hun bewezen hoffelijkheid en welwillendheid op dezelfde wijze beantwoorden. Onder de troepen zelf is nimmer eenige wrijving voorgekomen en in elk geval is het voordeel van dezen

880 oorlog wel dit, dat wederzijdsch begrijpen en wederzijdsche waardeering tusschen de beide natiën er het gevolg van zijn. Ook de verhouding tusschen Britten en Belgen is uitnemend.

Op het Oostelijk oorlogstoneel.

Russisch legerbericht.

885 PETROGRAD, 10 Dec. (P. T. A.) Bericht van den Grooten Generalen Staf: Er valt geen verandering van eenig belang te vermelden. Op zich zelf staande pogingen van den vijand om tot het offensief over te gaan leidden tot gevechten in de streek van Tjechanof, Prasnitz, Petrokof (Russisch Polen) en op eenige andere punten van ons front. Al deze aanvallen verliepen ongunstig voor den vijand. In de buurt van de
890 Vyskof- en Seskidpassen maakten wij bij een aanval op een versterkte stelling van den vijand vier kanonnen en een groot aantal wagens buit en namen wij meer dan 300 man gevangen.

Lodz door de bevolking verlaten.

895 PETROGRAD, 11 Dec. (R. T. A.) De bevolking is Lodz, dat geheel ontbloot is van levensmiddelen, welke onmogelijk kunnen worden aangevoerd, ontvlucht uit vrees voor geweldpleging door de Duitschers en is in troepen van duizenden op weg naar Warschau.

Een eerste militaire aviatrice.

900 De opperbevelhebber van het Russische leger heeft prinses Sjakofskaja vergunning gegeven als aviatrice bij zijn leger dienst te doen. Dezer dagen heeft de prinses per vliegtuig Petersburg verlaten om zich te voegen bij het noordelijke leger, waarbij zij is ingedeeld. Prinses Sjakofskaja is de eerste vrouw, die opgenomen is in het
905 luchtvaartkorps.

Op het Zuidelijk oorlogstoneel.

In Servië.

De correspondent van de "Times" te Krajoegewatsj seint van 7 December, dat alles er op wijst, dat de derde inval der Oostenrijkers in Servië een grootere debacle nog zal
910 blijken dan de eerste. De terugtocht der Serviërs van de grens had ongetwijfeld tot resultaat, zoo erkent de correspondent, dat de Serviërs verder werden teruggedreven dan hun plan was, en de vijand, die op geen hevig verzet stuitte, bezette Obrenovatjs en Waljewo vrij spoedig. De opmarsch der Oostenrijkers tegen den Servischen linkervleugel, die verder terugtrok dan de rest van de linie, maakte het gewenscht
915 Belgrado te ontruimen en op een korter front zich te concentreren. En terwijl de Oostenrijkers zich verheugden over de bloedige verovering van de hoofdstad, werd in Centraal Servië een strategische beweging tegen hun legers voorbereid. Toen de nieuwe Servische concentratie was voltooid, werd last gegeven tot een tegenaanval, die zoo schitterend verliep dat de Oostenrijksche rechtervleugel geheel vernietigd werd. De
920 Oostenrijkers vluchtten in wanorde naar Waljewo, maar de Serviërs trekken snel vooruit en de herovering van Belgrado is aanstaande. (Deze voorspelling van 7 December is reeds uitgekomen, de stad is, naar van Servische zijde is gemeld, door de Serviërs hernomen.) In het centrum en aan den linkervleugel houden de Oostenrijkers nog stand, maar met vernieuwden moed trachten de Serviërs ook hier vooruit te
925 dringen. De militaire toestand is volkomen veranderd, merkt de correspondent op. De Oostenrijkers vechten op het zuidelijk oorlogstoneel om hun bestaan.

LONDEN, 11 Dec. (Eigen bericht.) Uit Krajoegevatsj wordt aan de "Times" geseind, dat de Oostenrijkers in het noorden van Servië verslagen zijn en dat de Servische
930 overwinning volkomen is. De correspondent meldt dat de Serviërs een wig dreven tusschen de Oostenrijksche strijdmacht. Deze vlucht thans in volslagen wanorde. Woljewo en Oesjitsa zijn hernomen. De Serviërs vermeesterden een aanzienlijken oorlogsbuit: wapens, munitie en voorraden. Merkwaardig is het, zegt de correspondent, hoe de Serviërs op een tijdstip, toen de
935 toekomst zoo donker leek, hun moreel herstelden en een nieuwen onschatbaren dienst aan de zaak der bondgenooten wisten te bewijzen. Het is de vraag of er wel een tweede voorbeeld is van zulk een volkomen wijziging van het militair geluk.

Op Zee.

940 **Duitsche onderzeeërs.**

LONDEN, 10 Dec. (Reuter.) Er heerschte hedenmiddag groote opgewondenheid te Dover ten gevolge van het vuren der kanonnen in de marine-haven. Naar bericht wordt, hebben
Duitsche onderzeeërs tweemaal gepoogd de haven binnen te komen, maar zij werden teruggedreven. De Admiraliteit heeft geen bevestiging van het bovenstaande ontvangen.

945

LONDEN, 11 Dec. (Eigen Bericht.) De ochtendbladen geven langere of kortere verhalen omtrent den aanval van vier Duitsche onderzeeërs op de haven van Dover gistermorgen. De correspondent van de "Times" meldt, dat ongeveer te half zes toen het nog pikdonker was, bij het schijnsel van een zoeklicht iets werd gezien, dat op de periscoop van een duikboot geleek. Onmiddellijk werd van de Admiralty Pier een kanonschot in de richting van den vermoedelijken periscoop gelost en weldra gaven ook andere kanonnen vuur, al kon men den weg dien de periscoop nam niet met zekerheid volgen. Met voorbehoud moet men de berichten aanvaarden omtrent den vijand toegebrachte verliezen. Indien er wenselijk onderzeeërs bij Dover zijn geweest, hebben ze in elk geval geen schade aangericht.

950

955

De zeeslag bij de Falkland-eilanden.

BERLIJN, 11 Dec. (W. B.) Over den zeeslag bij de Falkland-eilanden wordt gemeld, dat het Duitsche kruisers-eskader, dat na den slag bij Coronel in de haven van St. Jago de Chili binnenviel, deze haven nog denzelfden nacht, dus binnen de 24 uur verliet, met een onbepaalde plaats van bestemming. Wellicht vertrok het in zuidelijke richting, om de Engelsche kruisers "Canopus" en "Glasgow" op te zoeken. Inmiddels was, zooals uit Engelsche dagblad-berichten blijkt, een zeer sterk Engelsch eskader – men zegt van een sterkte van 38 schepen – uitgezonden, om het Duitsche eskader op te zoeken en te vernietigen.

960

965

Over den strijd is nog met zekerheid niets bekend, doch er bestaat grond voor de veronderstelling, dat de "Scharnhorst", de "Gneisenau" en de "Leipzig" gezonken zijn, doch dat de "Dresden" en de "Nürnberg" er in slaagden te ontkomen.

970

Bij de overmacht der vijandelijke vloot, die uit zeer groote, snelle en goed gewapende schepen bestaat, is de mogelijkheid, dat deze kleine kruisers zich aan de vervolging kunnen onttrekken gering, zoodat ook met het verlies van deze beide schepen rekening moet worden gehouden. Over de Engelsche verliezen is niets bekend. Het is niet waarschijnlijk dat van Engelsche zijde nauwkeurige mededeelingen over de samenstelling van het Engelsche eskader en over het verloop van het gevecht zullen worden gegeven.

975

Het Duitsche eskader bevond zich sedert vier maanden op zee, en heeft zich, zonder van telegraafkabels of andere communicatie-middelen gebruik te kunnen maken, vereenigd om een slag te leveren tegen een vijandelijke vloot. Geen beschermende haven hadden zij tot hun beschikking, om de noodige reparaties te kunnen ondernemen, en evenmin een dok om de schepen te reinigen. En toch slaagden zij er in, gedurende eenige maanden, den noodigen voorraad kolen en proviand op te doen, zonder in handen van den vijand te vallen.

980

985

BERLIJN, 11 Dec. (W. B.) De ochtendbladen beklagen eenstemmig den ondergang, zij het ook een roemrijke, van het Duitsche eskader.

990

De "Voss. Ztg." zegt: Voor de jacht op ons kruisers-eskader was een macht bijeengebracht, waartegen een strijd met kans op succes bij voorbaat onmogelijk was. Niet alleen was de Engelsche vloot in de meerderheid wat het aantal schepen betreft, ook de artilleristische uitrusting en de snelheid gaven den Britschen schepen een voordeel, dat onze kruisers niet konden inhalen.

995

In de "Deutsche Tageszeitung" wordt gezegd: Onze kruisers konden op het verloop van den oorlog geen grooten invloed oefenen; zij moesten binnen korter of langer tijd hun einde te gemoet gaan, omdat zij nergens een bevestigd Duitsch steunpunt, nergens een haven in het buitenland hadden. Met trotsche blijdschap volgden wij de maritieme strijdvaardigheid van het eskader en de flinkheid, de handigheid en vastberadenheid der officieren en manschappen van onze kruisers. Zij hebben het bewijs geleverd, dat onze Duitsche zeelieden in geen enkel opzicht de vergelijking met die van groote mogendheden der wereld behoeven te schromen. Zij hebben overal, in de geheele wereld, bewondering en onverdeelde waardeering geogst. Zij hebben roemrijk gestreden, roemrijke overwinningen behaald en zijn roemrijk ondergegaan.

1000

Voor het verloop van den oorlog heeft deze ondergang echter even weinig beteekenis als hun succes. De "Post" meent, dat geen beter bewijs kan worden geleverd voor den eerbied, dien Engeland voor onze vloot had, dan de groote macht van schepen, die het bijeenbracht, om het eskader te verslaan. Het Engelsche succes was in dit geval alleen te danken aan de numerieke overmacht.

1005

Van particuliere zijde vernemen wij, dat bij de Engelsche vloot van Sir Frederick Sturdee, die bij de Falklandeilanden tegen het Duitsche kruiserseskader streed, twee dreadnoughts waren, die, vier weken, geleden Southampton verlieten.

1010

Naspeuringen van Paul Theelen: 11 december 1914

De "Luxor".

De "Luxor", NEW-YORK, 10 Dec. (Reuter.) Volgens een telegram uit Calao (Peru) is het Duitse stoomschip "Luxor", dat door de Peruaansche autoriteiten was aangehouden, te Coronel in Chili aangekomen met slechts een gedeelte van de lading kolen, waarmede
 1015 het de zuidelijke haven had verlaten. Naar men gelooft, zijn die kolen overgebracht op Duitse kruisers.

De verliezen van Engeland en Duitschland.

Sinds het begin van den oorlog verloor Engeland 17 en Duitschland 33 oorlogsschepen
 1020 (w. o. ook enkele, die geïnterneerd werden.) Van de oorlogsschepen, welke Engeland verloor, zijn er zes, die een waterverplaatsing hebben van meer dan 10,000 ton; tot deze schepen behoort de superdreadnought "Audacious", waarvan het vergaan nog niet officieel is bevestigd. De schepen, die door geschutvuur, torpedo's of mijnen,
 1025 vernield zijn, of opgesloten werden, en de Duitse kanonneerbooten, waarvan eenige in Chineesche havens en op Honolulu geïnterneerd werden, vindt men in onderstaande tabel. De "Bulwark" zonk door een ontploffing van het kruitmagazijn. Achter den naam van elk schip is het jaar van den stapelloop opgegeven, welke bij een vergelijking van de geleden verliezen van belang is.
 Engeland.

1030 Waterverpl.

Dreadnought:

Audacious '12 (?) 27.000

Slagschepen:

Bulwark '99 15.250

1035 *Pantserkruisers:*

Hogue '00 12.200

Cressy '99 12.200

Aboukir '00 12.200

Good Hope '01 14.300

1040 Monmouth '01 9.900

Kleine kruisers:

Hawke '91 7.800

Amphion '11 3.500

Pathfinder '04 3.000

1045 Pegasus '97 2.200

Hermes '98 5.700

Kanonneerbooten:

Speedy '88 800

Niger '92 820

1050 *Onderzeebooten;*

AE 1 '13 730

E 3 '12 730

D 5 '11 630

1055 Duitschland.

Waterverpl.

Pantserkruisers:

Scharnhorst '06 11.600

Gneisenau '06 11.600

1060 Yorck '03 9.500

Kleine kruisers:

Leipzig '04 3.250

Nürnberg '08 3.400

Magdeburg '11 4.500

1065 Köln '09 4.300

Mainz '09 2.600

Ariadne '99 2.600

Emden '07 3.600

Königsberg '05 3.400

1070 Hela '95 2.000

Kanonneerbooten:

Möwe '06 650

Hedwig 199

Tsingtau '03 168

1075 Vaterland '03 168

Geier '92 1.600

Naspeuringen van Paul Theelen: 11 december 1914

	Iltis '98	900
	Jaguar '98	900
	Tiger '99	900
1080	Luchs '99	900
	Cormoran '92	1.600
	Otter '03	163
	<i>Torpedojagers:</i>	
	Vl87	650
1085	S126	487
	S90	300
	S115	300
	S117	300
	S118	300
1090	S119	300
	Taku	280
	<i>Onderzeebooten:</i>	
	U15	?
1095	U18	?

ENGELAND.

Oorlogs-allerlei.

Van onzen eigen berichtgever.)

LONDEN, 5 December.

- 1100 Van de tien menschen, die gij hier in den laatsten tijd tegenkomt, dragen er zeker negen het een of ander kenteeken, mannen zoowel als vrouwen. Daar zijn mannen, die om den arm dragen een blauw-witten band, gelijk aan dien, welken de politieagenten van de Metropolis om de mouw hebben – dat zijn degenen, die kort nadat de oorlog was uitgebroken, gevolg gaven aan den oproep van den hoofdcommissaris van politie, om
- 1105 zich op te geven tot het dienst doen als "special constable", omdat de gewone agenten het zoo druk hadden gekregen met het speuren naar spionnen en de hulp bij het registreeren van Duitschers en Oostenrijkers. Die mannen doen vier uur in het etmaal dienst en velen hunner schijnen zeer goed voor hun taak berekend te zijn. Andere mannen ziet men loopen met een bronzen schildje op de jas, een schildje, dat mij
- 1110 altijd doet denken aan het insigne van den "Alg. Ned. Wielr. Bond" – deze behooren tot de nationale reserve en hun militaire diensten zullen vermoedelijk wel nooit noodig zijn. Maar nog meer vrouwen dan mannen dragen een of ander kenteeken. Het meest opmerkelijk zijn sedert eenige dagen die vrouwen, die het politiecorps zijn komen versterken en die er in heur donkerblauwe uniformen lang niet onvooroordeelig
- 1115 uitzien; haar optreden is een proefneming en zij schijnen in hoofdzaak tot taak te hebben de kinderen op straat onder hun bescherming te nemen, een taak, waarvoor zij zeker berekend kunnen worden geacht. Tal van vrouwen loopen met den band van het Roode Kruis om den arm en natuurlijk hebben deze niet de onbelangrijkste taak te vervullen, nu zoovele gewonden heur hulp behoeven. Anderen dragen een kenteeken, waaruit men ziet dat zij behooren tot een of ander comité, dat zich tot taak heeft
- 1120 gesteld den Belgischen refugies ten hulpe te zijn, hetzij als tolk, hetzij met het zoeken van een verblijf. En daarbij komen dan allen, die de "colours" dragen, d. w. z. die het noodig achten openbaar den volke kond te doen van hun vaderlandslievende gevoelens door steeds met een Britsch vlaggetje zich te tooien en die daarnevens vaak
- 1125 nog zooveel kleuren van de bondgenooten op jas of blouse spelden als maar mogelijk is, waarbij ik echter opmerkte dat de kleuren van den bondgenoot daarginder in het verre Oosten in den regel vergeten werden – maar, die is ook zoo ver uit de buurt! Het allermeest ziet men wel de Belgische kleuren, omdat elke Belg die hier toeft zich daarmede getooid heeft. En nu zal men misschien eerlang nog een andere kleur nevens
- 1130 de genoemde zien verschijnen in den vorm van een purperkleurig strikje, tenminste als de steller eener advertentie, die ik in de "Times" las een aanhang zal krijgen. Die advertentie luidde als volgt:
- "Vergeet nooit 1914. – Gij kunt nooit vergeten wat gij verschuldigd zijt aan de mannen, die u en hen, die gij lief hebt, redden van de gruwelen van een inval der
- 1135 Duitschers. Na Waterloo zeiden de menschen dat ze dat nooit vergeten zouden. Hetzelfde zeiden ze na den Krim-oorlog, na den Indischen opstand en na den Boeren-oorlog; maar de helden van Balaclava en de mannen, die Lucknow bevrijden, werden vergeten. Zij leefden in armoede, zij leden in het werkhuis en zij werden van de armen begraven. Ons groot Rijk vergat hen. Als deze oorlog uit is, moeten wij zorgen,
- 1140 dat wederom niet vergeten worde. Wilt gij een stukje Koninklijk Purper in uw knoopsgat of op uw blouse dragen om er u zelf aan te herinneren en er anderen aan te herinneren, die het zien, dat wij een plicht te vervullen hebben jegens onze soldaten

1145 en zeelieden; jegens de dappere levenden en jegens edele dooden? Wilt gij uw
kinds kinderen vertellen wat het beteekent? Laten wij het nooit vergeten. Moeders
hebben hun zonen gegeven, vrouwen hun echtgenooten, kinderen hun vaders. Het zal hen
helpen hun smart te dragen, als zij bemerken dat gij hun betreurde dooden nooit
vergeet. Het purperen lintje zal het zwijgend bewijs zijn van uw medegevoelen, uw
1150 dankbaarheid, uw mede-hulp. Het zal beduiden dat gij, zoolang gij leeft u zelf zult
beloven uw sympathie te toonen met hen, die geleden hebben; dat gij de mannen helpen
wilt, die voor u vochten; dat gij het u herinneren zult en dankbaar zijt. "Zóó kunnen
wij de dooden en de levenden eeren."

De steller der advertentie vraagt niet om geld - hij biedt slechts een paar brochures
ter lezing aan, waarin hij uiteenzet dat het vaderland dikwerf na een oorlog zijn
1155 plicht tegenover de strijders en de verwanten der gevallen heeft vergeten. Gansch
en al ongelijk heeft bij zeker niet. Hetgeen hij zegt is vermoedelijk wel
toepasselijk op elk land dat in een oorlog gewikkeld was, en hij merkt niet ten
onrechte op, dat na afloop van den oorlog mannen, die voor hun geheele verdere leven
verminkt zijn, niet eenvoudig kunnen worden afgescheept met een plaatsje in het
1160 invaliden-huis of het werkhuis - zijn purperen lintje mag zeker wel gedragen worden
door al zijn landgenooten en in de eerste plaats door Ministers en Parlementsleden.
De tijden zijn wel voorbij, waarin men na een oorlog spoedig vergat de mannen, die
zeker niet vergeten mochten worden, doch er zal na deze gruwelijke en langdurige
menschen slachting heel wat te lenigen wezen en niet het minst jegens weduwen en
1165 weezen - het purperen lintje zal nog wel noodig zijn, ook al is Lord Kitchener zeker
de man, die wel voor de nabestaanden zijner dapperen en voor de gewonden zal doen,
wat bij gedaan kan krijgen.

De wegen des cencors blijven voor een "gewoon mensch" nog altijd onbegrijpelijk, want
ook met de brieven uit Nederland wordt erg inconsequent omgesprongen - soms krijg ik
ze laat bezorgd, blijkbaar doordat zij geruimen tijd bij den censor toefden, soms
1170 ontvang ik ze heelemaal niet geopend. 't Hindert mij niets, maar inconsequent blijft
het en als men vandaag de brieven wel opent en ze den anderen dag ongeschonden
doorlaat, dan gaat men zich natuurlijk afvragen: maar waarvoor wordt den burgers dan
eigenlijk die last opgelegd?

1175 **De verdediging van Egypte.**

De "Temps"-correspondent te Kairo seint, dat de groote sjeik van de Senoessi den
Britschen opperbevelhebber beloofd heeft de westgrens van Egypte te zullen verdedigen
en voor de rust en orde aldaar te zullen zorgdragen.

1180 **FRANKRIJK.**

Drijvende dorpen.

Te Parijs gaat men zijn toevlucht nemen tot de vorming van drijvende dorpen voor de
berging van de talrijke vluchtelingen uit het gebied, waar de strijd woedt. Op
verschillende plaatsen van de Seine worden aan elkaar gekoppelde woonschepen gelegd,
1185 zoodanig dat het verkeer er geen last van ondervindt. Hierop zullen de gezinnen
worden ondergebracht. Het eerste drijvend dorp is Zondag in gebruik genomen.

OOSTENRIJK-HONGARIJE.

Dum-dum-kogels.

1190 **WEENEN**, 10 Dec. (W. B.) Uit het oorlogsperskwartier wordt gemeld: Volgens berichten
van de commando's der Poolsche legers, door den opperbevelhebber ontvangen, hebben de
Russen in den strijd tegen deze troepen kogels, die een uitwerking hadden als dum-
dum-kogels, gebruikt.

1195 Het zijn lang-ovale spitse kogels, waarvan, naar het schijnt de mantelspitsen door de
schutters zelf verwijderd zijn en die vreeselijke wonden veroorzaken. Bij eenige
operaties werden geheel vervormde kogels uit de wonden verwijderd. Uit een onderzoek
dezer kogels met nikkelen mantels door deskundigen bleek, dat het feitelijk kogels
waren, die hetzelfde effect hebben als dum-dums.

1200 **Vredesvoorstellen?**

LONDEN, 11 Dec. (Reuter.) Naar de "Morning Post" uit Rome verneemt, zou Oostenrijk
officieus vredesvoorstellen aan Servië hebben gedaan, welke echter zijn afgewezen,

ITALIË.

1205 **Geen wapenstilstand op Kerstmis.**

Naar de Romeinsche correspondent van het "Berl. Tagebl." verneemt, is het voorstel
van den Paus betreffende een wapenstilstand gedurende de Kerstdagen afgewezen. Het is
gestuit op verzet van Russische zijde. Alle andere oorlogvoerenden, ook Turkije,

hadden hun instemming met het voorstel betuigd.

1210

TURKIJE.

Tegen de Franschen.

KONSTANTINOPEL, 10 Dec. (W. B.) De leider der opstandelingen (in Marokko ?) Abdel Malik, zoon van Abdel Kadar, die voor de vrijheid van Algiers streed, heeft een brief gericht aan zijn broeder Emir Ali pasja, die gisteren hier is aangekomen, waarin hij zijn vreugde erover uitspreekt, dat de wensch, dien hij sinds zooveel jaren heeft gekoesterd, thans vervuld staat te worden en er een nieuw morgenrood voor den Islam aanbreekt.

1215

Het eerste succes na een voorbereiding van 20 jaren heeft zijn echo gevonden in den donder van het geschut, dat twee maanden geleden bij Casablanca genomen is. Daar de Franschen slechts een geringe strijdmacht hebben, kunnen zij geen tegenstand bieden, zegt de brief verder. De stemming hunner troepen is gedrukt. In de laatste gevechten verloren zij 700 man aan dooden en gewonden.

1220

1225

Turksch legerbericht.

KONSTANTINOPEL, 10 Dec. (W. B.) (Officieel.) Mededeeling uit het Groote Hoofdkwartier: Gisteren hebben de Russen onder bescherming van oorlogsschepen een poging tot landen gedaan bij Gonica ten zuiden van Batoem teneinde onze troepen in de flank aan te vallen.

1230

De gelande Russen werden echter genoodzaakt terug te trekken en leden zware verliezen. Wij maakten in het gevecht twee kanonnen buit. In het vilajet Wan sloeg onze cavalerie een aanval van Russische cavalerie af. Aan de Perzische grens ten oosten van Wan bij Deir sloegen wij een aanval der Russen af en brachten hun verliezen toe.

1235

De beschadiging van de "Goeben".

De "Temps" verneemt uit Athene, dat de "Goeben" nog niet voor den strijd gereed is. Nog steeds is men bezig de schade, aangericht door het Russische geschut, te herstellen. Het schip is getroffen door 15 projectielen, waarbij een geschuttoren, een kanon, een schoorsteen en een machine beschadigd werden. In het geheel zijn 126 man gedood. Zij zijn begraven in den tuin van de Deutsche ambassade te Therapia. Thans bestaat de bemanning uit Deutsche en Oostenrijksche matrozen.

1240

1245

RUSLAND.

Grootvorst Nikolaas Nikolajewitsj.

De "Tagl. Rundschau" bevat de volgende levensbeschrijving van grootvorst Nikolaas Nikolajewitsj.

De grootvorst is met hart en ziel soldaat. Hij werd den 18en November 1856 geboren als de oudste zoon van grootvorst Nikolaas Nikolajewitsj, die in 1877 het Donauleger tegen Turkije aanvoerde. Grootvorst Nikolaas senior vond geen roemrijk uiteinde. In 1882 werd hij wegens bankroet onder curateele gesteld. Hij stierf in 1891 krankzinnig; nadat hij nog een heele reeks van schandalen veroorzaakt had. Zijn vrouw, die zeer door hem verwaarloosd werd, was een hertogin van Oldenburg uit de Russische lijn. Grootvorst Nikolaas Nikolajewitsj junior kreeg een militaire opvoeding en in 1877 werd hij ingedeeld bij den staf van generaal Radetzky. Bij den Shipka-pas en bij Plewna onderscheidde bij zich zoo door dapperheid, dat zijn oudoom, keizer Wilhelm I, hem de orde "Pour le Mérite" verleende.

1250

1255

Snel steeg bij van trap tot trap. Als kolonel van het zeer aristocratische regiment der garde-cavallerie gaf hij zijn neef, den tegenwoordigen Tsaar, onderricht in het rijden. En sedert dien tijd heeft bij een grooten invloed op hem behouden. Nikolaas Nikolajewitsj heeft nooit behoord tot de genotzuchtige soort van grootvorsten. Hij kende niets andere dan zijn militair beroep. In 1890 werd hij commandant van de tweede garde cavalerie-divisie en in 1895 generaal-adjutant en generaal-inspecteur van de geheele cavalerie. In 1905 gaf de Tsaar hem bijna onbepaalde militaire macht, doordat hij hem tot voorzitter maakte van den raad van landsverdediging en spoedig daarop tot opperbevelhebber van het militaire district van Petersburg. In zijn jonge jaren wilde hij met een dame uit niet-vorstelijken stand een huwelijk aangaan. Dit mislukte echter ten gevolge van den tegenstand van zijn neef Tsaar Alexander III. In 1907 trouwde hij met prinses Anastasia van Montenegro, de eens zeer schoone dochter van den koning der Zwarte Bergen, wier eerste huwelijk met hertog Georg van Leutenberg gescheiden was. Zoo werd grootvorst Nikolaas de zwager van koning Peter van Servië en het middelpunt van de Pan-Slavische beweging.

1260

1265

1270

ZWITSERLAND.

1275 **Geïnterneerdenkamp in Duitschland en Frankrijk.**

BERLIJN, 10 Dec. (Bur. Norden.) Naar de Berner "Bund" verneemt, is men na langdurige onderhandelingen te Berlijn en Bordeaux overeengekomen, dat twee neutrale onpartijdige gedelegeerden van de Zwitsersche regeering en wel een Duitsch-Zwitsersch protestantsch predikant en een katholiek geestelijke uit Fransch Zwitserland zullen

1280 worden gemachtigd de kampen der gevangenen en geïnterneerden in Frankrijk en Duitschland te bezoeken. De gedelegeerden zullen door beide staten en Zwitsersche particulieren rijkelijk van middelen worden voorzien om voor de gevangenen winterkleeding, dekens enz. te koopen.

1285 Voor de zending in Frankrijk is reeds de predikant Zimmerli uit Bazel vertrokken, voor de zending in Duitschland zal de bisschop van Lausanne iemand voordragen.

ZUID-AFRIKA.

Generaal Beyers † .

JOHANNESBURG, 10 Dec. (Reuter.) Het lijk van Beyers is gevonden.

1290 Reuters bijz. dienst seint ons uit Pretoria, dat het lijk van Beyers herkend is, dat het lijk geen wonden vertoonde en dat de dood een gevolg was van verdrinken. Dat bevestigt de berichten, gisteren reeds vermeld, omtrent de wijze waarop generaal Beyers den dood vond. In het heden ontvangen telegram uit Pretoria worden geen nieuwe bijzonderheden meegedeeld. Beyers, die te paard de Vaal over wilde zwemmen, raakte

1295 van zijn paard op een 300 meters van den oever. Blijkbaar was bij uitgeput door de worsteling tegen den stroom, want men hoorde hem roepen: "Ik kan nie meer!" Een soldaat riep hem toe of hij gewond was, maar Beyers antwoordde: "Ik kan niet zwemmen, mijn overjas belemmert me de beweging." Het was door het vuur der rebellen van de overzijde echter niet mogelijk hulp te bieden en zoo kwam Beyers en een ander rebel

1300 in de golven om.

Beyers, in 1869 geboren, is dus in de kracht van zijn leven omgekomen. De "Times", die een kort artikeltje aan zijn lot wijdt, merkt op, dat zijn dood – eigenlijk te

1305 genadig voor iemand, die een zoo schandelijk verraad pleegde, zooals bet blad meent – het voordeel heeft, dat Botha en Smuts worden ontheven van de droevige taak over zijn lot een beslissing te nemen. De "Times", die natuurlijk niet kan nalaten over Beyers' "fanatisme van rasgevoel" te spreken – ieder Afrikaner, die zich niet wil laten verengelschen lijdt aan dit fanatisme – brengt niettemin hulde aan Beyers' onpartijdigheid, toen hij voorzitter was van den Volksraad, en eveneens aan zijn moed en zijn godsdienstig gevoel.

1310

Christian Beyers, die, zooals gezegd, 45 jaren oud was, werd in 1869 te Stellenbosch geboren. Op twintigjarigen leeftijd ging hij naar Transvaal, waar hij zich als

1315 procureur vestigde. In dien tijd maakte hij naam als voetballer. In den Boeren-oorlog nam Beyers ondanks zijn jeugd weldra een aanvoedersrang in en in den guerilla-oorlog na den val van Pretoria onderscheidde hij zich door zijn vermetele en welgeslaagde operatiën. Toen de vrede gesloten werd, was Beyers onder-commandant-generaal. Na zijn politieke loopbaan sedert de totstandkoming der Unie, werd hij door Botha uitverkozen tot commandant-generaal van de weermacht van Zuid-Afrika, welk ambt hij kort na bet

1320 uitbreken van den oorlog neerlegde, omdat bij zich met de voorgenomen actie tegen Duitsch-Zuid-West-Afrika niet kon vereenigen. Omtrent hetgeen sedert dien plaats had, zullen eerst zeker later betrouwbare inlichtingen worden gegeven.

PRETORIA, 11 Dec. (Reuter.) Men meldt officieel, dat het lijk van generaal Beyers werd gevonden te Vliegekraal. Door een geneeskundig onderzoek is zijn identiteit vastgesteld.

1325

EGYPTE.

Gewondenvervoer te water.

Men heeft in Frankrijk op krachtige wijze de organisatie van het vervoer van gewonden te water aangevat.

1330 Dezer dagen vertrok uit Parijs weder een sleep van vier vaartuigen, welke zijn voorzien van 125 bedden en groote massa's verbandmaterieel en het noodige verplegingspersoneel.

1335 Het geheele konvooi wordt elektrisch verlicht. De tocht gaat met een omweg naar het operatiegebied, waarbij overal waar hieraan behoefte is, materieel achter wordt gelaten. Verschillende andere dergelijke drijvende ambulances worden gereedgemaakt. De inrichting van een vaartuig kost gemiddeld 2500 frs. Van alle zijden stroomen de giften toe.

Er is een regeling getroffen met de besturen van de gemeenten, waarlangs de konvoeien

1340 komen, om te zorgen voor den behoorlijken aanvoer van levensmiddelen die op bepaalde plaatsen aan boord worden genomen.

VEREENIGDE STATEN.

Neutraliteit.

1345 De heer Bryan heeft meegedeeld, dat de heer Schwab, president van de United States Steel Company verklaarde zijn plannen om een aantal onderzeesche booten te bouwen voor de oorlogvoerenden te zullen opgeven, nu president Wilson heeft verklaard dat de levering van onderzeeërs aan oorlogvoerenden in strijd zou zijn met de plichten der neutraliteit.

1350 De "Times"-correspondent te Washington ziet in de verklaring van den president – daar de onderzeeërs blijkbaar voor de bondgenooten bestemd waren – een succes voor de Duitschers, die op krachtige wijze in de Unie protesteeren tegen de levering van oorlogsmateriaal aan de bondgenooten. Hij wijst er op dat de Duitsche propaganda in dit opzicht ook al in Congreskringen succes begint te krijgen en hij schijnt zich hierover wel iets te verbazen. Blijkbaar vat deze correspondent neutraliteit aldus
1355 op, dat zo alleen jegens de Duitschers geldt, maar niet tegenover hun tegenstanders. Intusschen zijn er reeds wetsvoorstellen ingediend om den president te machtigen uitvoer van oorlogsmateriaal aan oorlogvoerenden te verbieden.

1360 **Het Amerikaansche leger.**

Blijkens het jaarverslag van den minister van oorlog beschikten de Vereenigde Staten op 30 Juni j.l. over een mobiel leger van 1495 officieren en 29405 man, en daarnaast over de militie der verschillende staten ter sterkte van 8323 officieren en 119087 man. Dat is alles. En de minister beveelt dus uitbreiding van leger en reserves aan.

1365 **Zie verder pag. 7**

BINNENLAND.

Het interneringskamp te Zeist.

1370 In een uitvoerig relaas in "Het Volk" omtrent de "fusilade te Zeist" lezen wij o.m. het volgende:
Maandagmiddag, onmiddellijk na twaalf uur, ging ik het kamp binnen en ik bleef er tot ongeveer drie uur. In dien tijd heb ik tal van geïnterneerden gesproken, die de fusilade van Donderdagochtend hebben bijgewoond. Hun verklaringen heb ik op alle
1375 punten van belang aan elkaar getoetst. En ik meen nu de volgende schildering van het tragisch voorval, die ik met opzet zoo sober mogelijk houd, te mogen geven.

Nadat Woensdagavond de cantine met steenen was gebombardeerd, zette Donderdagochtend een kleine groep dat werk van vernieling voort, waarbij zelfs geplunderd werd. Toen dat was afgelopen naderde een patrouille onder bevel van luitenant Malinckrodt,
1380 die zich voor het cantine-gebouwtje opstelde. Dus niet tusschen de beide prikkeldraadheggen, maar op het kampterrein. Tegenover de patrouille, dicht bij de loods waarin de kleermakerij en de veldpost zijn gevestigd, bevond zich een groep van geïnterneerden. De schatting van het aantal mannen dat daar bijeen was, varieert tusschen 50 en 150. Het waren meest nieuwsgierigen, die aan den aanval op de cantine
1385 niet hadden meegedaan.

De Hollandsche ritmeester Wijnands, behoorende tot het Indische leger, die niet tot het bewakingsdetachement behoort, doch mede met de leiding van het kamp is belast, trachtte hen met kalmeerende woorden tot heengaan te bewegen. Op dat oogenblik werd er door de patrouille geschoten. En het had maar weinig gescheeld, of ook de
1390 ritmeester was geraakt. Hij stelde zich ijlings in veiligheid vóór het tweede salvo viel.

Alle getuigen zijn het hier over eens, dat luitenant Malinckrodt niet, of althans niet hoorbaar had aangekondigd, dat er vuur gegeven zou worden. Wel hadden sommigen gezien, dat hij zijn manschappen het geweer had doen aanleggen en weer afzetten. Dat
1395 had een andere groep Belgen, die ver achter de patrouille stond, tot gejuwe aanleiding gegeven. Maar de groep die op ongeveer 15 meters vóór de patrouille stond, had het, zooals gezegd, slechts ten deele gezien. Enkele minuten later liet de luitenant weer aanleggen en beval toen dadelijk "vuur". Er werd niet op de beenen, doch op hoofd en borst gemikt en de luitenant schoot zelf uit zijn revolver mede.
1400 Toen een aantal Belgen gevallen was, staken de anderen de handen omhoog, om te laten zien, dat zij van goeden wil en ongewapend waren. Toch commandeerde luitenant Malinckrodt ten tweede male "vuur" met het gevolg dat opnieuw eenige mannen vielen. Toen enkele Belgen hun in het bloed wentelenden makkers te hulp wilden snellen, werden zij door den luitenant met de revolver teruggejaagd. Eerst na tien minuten
1405 kwam er hulp opdagen.

- Het kan zeer goed zijn, dat de aan den medewerker van "Het Volk" verstrekte inlichtingen onjuist zijn. Maar nu de regeering een ernstig, openbaar onderzoek blijkbaar niet noodig acht, is het mogelijk dat aan beweringen als bovengaande in ruimen kring geloof wordt gehecht. Geschiedt dit ten onrechte, dat het dan blijke; dan komt mogelijk ook uit, of generaal Staal nu waarlijk voldoende reden had om te vreezen, dat wij "door een verkeerd geplaatste humaniteit gedreven, de geïnterneerden willende helpen en beschermen, het gezag van den Staat en zelfs het leven van onze militairen die bij hen bewakingsdienst verrichten", in gevaar zouden kunnen brengen. Een openbaar onderzoek zou ook op enkele der grieven eenig licht geworpen hebben. Wij lezen in "Het Volk" dan ook:
- De cantine, de groote bron van ontevredenheid, was door den kampkommandant, generaal Knel, verpacht aan de heeren Meursing (bierbrouwer) en Henschel (tabakfabrikant) te Amersfoort. Zij moesten een vrij belangrijke pachtsom betalen. Wij hoorden een bedrag van f2100 noemen, maar konden op dat punt geen absolute zekerheid krijgen. De prijzen waren, zooals wij reeds meldden, vrij hoog. Een broodje met ham kostte 15 cent, een broodje met kaas 10 cent. Margarine, die men vroeger van de venters voor 22½ cent per pond kocht, moest nu betaald worden met 30 cent. Bier en melk kostten 5 cent per glas, maar de glazen waren zoo bitter klein, dat men van een hoogen prijs moest spreken. Koffie, die men vroeger kon bekomen voor 2½ cent per kop, sloeg op tot 4 cent, een pakje tabak van 6 tot 8 cent.
- De cantine is thans door de heeren Meursing en Herschel verlaten. Zij werd vandaag voor het eerst geëxploiteerd door een koopman uit Amersfoort, die vroeger in het kamp ventte. De prijzen die hij vraagt, geven voor zoover wij konden nagaan, geen reden meer tot ontevredenheid.
- 1430 Waarom wordt toch een cantine verpacht?

Nederland en de Oorlog.

Verkeer met Duitschland.

- Onze correspondent te Oldenzaal schrijft:
- 1435 Naar aanleiding van de mededeeling van onzen Minister van Buitenlandsche Zaken omtrent de passen, noodig voor het verkeer in Duitschland hebben we wederom een onderzoek ingesteld, hoe te Bentheim en Gronau, twee Deutsche grensplaatsen, met de buitenlandsche paspoorten wordt gehandeld. En we vernamen het volgende:
- 1440 Te Bentheim eischen de Zollbeamten ook thans nog buitenlandsche paspoorten met photographie van den eigenaar, gewaarmerkt door een notaris uit de betrokken Nederlandsche gemeente en geviseerd door een Deutschen consulairen ambtenaar. Van een Nederlander, ingezetene dezer gemeente, die nagenoeg dagelijks van hier haar Bentheim reist met een paspoort, gelegaliseerd door den burgemeester (in ons Avondblad van Dinsdag j.l. deden we hierover enkele mededeelingen) vernamen we heden,
- 1445 dat hem de toegang tot het Deutsche grondgebied dezer dagen was geweigerd, omdat zijn pas niet door een notaris gelegaliseerd was. Hij heeft den pas thans door een notaris doen waarmerken en opnieuw laten viseeren door het General-Konsulat te Amsterdam. (Op verzoek van den betrokkene werd het laatste kosteloos verricht.) Gedurende de opzending naar Amsterdam mocht bedoelde persoon zonder pas de grens
- 1450 passeeren. Nederlanders, die echter te Gronau de grens wenschen te passeeren, moeten voorzien zijn van een buitenlandsch paspoort, enz., gewaarmerkt door den burgemeester, waar de betrokkene woonplaats heeft.

1455 Bivakmutsen voor soldaten.

- Het hoofdcomité van Nederlandsche vrouwen te 's-Gravenhage voor het breien van bivakmutsen voor soldaten ontving van de Koningin de uitnoodiging om te willen trachten alsnog eenige duizenden bivakmutsen voor het leger te doen aanmaken en uitreiken. Ter bevordering van dat doel en ter bestrijding van de daaraan verbonden kosten schonk Hare Majesteit eene bijdrage van f500.
- 1460 Met groote erkentelijkheid heeft het hoofdcomité zich bereid verklaard, om aan de bedoelingen van de Koningin te voldoen. Het was reeds werkzaam in den door H. M. gewenschten zin. Er ontbreken nog vele duizenden bivakmutsen om de militairen die er een nuttig gebruik van kunnen maken van een exemplaar te kunnen voorzien. Het
- 1465 hoofdcomité vertrouwt dat de vrouwen en meisjes die zoo algemeen in den lande een willig oor leenden aan zijnen "Oproep" en die er toe bijdroegen dat reeds meer dan 36,000 bivakmutsen door zijne tusschenkomst aan het leger konden worden uitgereikt, door de hooge waardeering van zijn en haar streven van de zijde onzer Koningin opnieuw zullen worden opgewekt en aangespoord om ook verder met het hoofdcomité samen
- 1470 te werken.
- Tal van dankbetuigingen worden door het hoofdcomité van commandanten van

Naspeuringen van Paul Theelen: 11 december 1914

1475 detachementen, grens- en kustwachten enz. uit alle deelen des lands ontvangen, die getuigen hoe zeer de ontvangst der bivakmutsen door de militairen wordt gewaardeerd en hoe zeer die voorwerpen voorzien in eene algemeene behoefte voor onze troepen te velde, enz.

Een waarschuwing.

Men meldt uit Oldenzaal aan de Tel. als een bewijs, hoe men in Duitschland bevreesd is voor de uitlatingen van vreemdelingen.

1480 Gistermiddag arriveerde te Oldenzaal een Hollander uit Duitschland, die nauwelijks uit den trein gestapt, zijn hart lucht gaf aan een kring nieuwsgierigen over de behandeling daar ondervonden.

1485 Genoemde reiziger had te Osnabrück overnacht en 's morgens nauwelijks in den trein gezeten, begaven zich ook in dezelfde coupé twee heeren in politiek, die als bewijs, dat ze tot de politie behoorden, hun penning toonden en om papieren vroegen. Het bleek onzen Hollander al ras, dat van zijn hotel uit de politie gewaarschuwd was; den avond te voren, onder gasten gezeten, had men hem naar zijn oordeel over den oorlog gevraagd en onder bescheiden termen o.a. ook gezegd, dat het vooral de Engelschen waren, die den Duitschers bij de Yser zooveel tegenstand boden.

1490 De papieren werden in orde bevonden, doch weder overhandigd met de waarschuwing, zich niet meer onjuist over den oorlog uit te laten.

Smokkelen.

1495 Door de douanen te Winterswijk wordt sedert geruimen tijd iedere goederenwagen naar Duitschland onderzocht, om te zien of zich daarin ook voor uitvoer verboden artikelen bevinden. Donderdag werd dientengevolge beslag gelegd op een paar ledige meubelwagens, die van Den Haag naar Düsseldorf waren teruggezonden en een hoeveelheid koffieboonen en erwten bleken te bevatten.

Een spion?

1500 De reizigers, die gisteren uit de richting Wesel naar ons land vertrokken, hadden vóór Emmerik een oponthoud van ruim een half uur, omdat, naar het gerucht ging, een spion in den trein zat. De officier, die met het onderzoek was belast, had een portret in handen van een heer, die inderdaad in den trein bleek te zitten en nu werd
1505 gearresteerd.